

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาหลักการและเหตุผล

กระแสการพัฒนาประเทศนับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2500 ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2501 – 2504) ถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535 – 2539) ประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาตามแบบอย่างประเทศมหาอำนาจ เน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม รัฐพยายามรวมอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเข้าสู่ส่วนกลางพร้อมกับเข้าควบคุมการใช้และกีดกันการเข้าถึงทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง เพื่อแปรเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งเป็นฐานทรัพยากรเดิมที่ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้จัดการดูแลและใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพ มาตอบสนองต่อการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมตลอด 40 ปี ของการพัฒนาประเทศจนกระทั่งประเทศไทย ประสบวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ใน ปี 2504 ทำให้รัฐต้องกลับมาทบทวนทิศทางการพัฒนาประเทศที่เน้น “ความพอเพียง” มากขึ้นดังสะท้อนตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) จนถึงปัจจุบัน ตลอดจนกฎหมายรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี 2540, 2550 ที่ให้อำนาจและสิทธิของชุมชนเพิ่มมากขึ้น ถึงกระนั้น สิ่งที่รัฐได้กำหนดไว้ในแผน ยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริง โครงการการพัฒนาของรัฐที่รัฐสนับสนุนภาคเอกชนได้เข้าไปบูรณาการทรัพยากรธรรมชาติและสร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์ต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวางและนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มีบทบัญญัติหลายมาตราที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิทธิดังกล่าวได้สร้างความชอบธรรม (Legitimacy) ให้แก่ประชาชนในกระบวนการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะใน 2 เรื่องใหญ่ๆ คือ (1) การสงวนบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ (2) การควบคุมและกำจัดมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดี¹ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 - 2564) เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นทั้งระหว่างรัฐและประชาชนเพราะประชาชนในกลุ่มต่างๆ ประกอบกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีลักษณะรวมศูนย์ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาต่างๆ โดยมีปัญหาสำคัญ เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดขยะมูลฝอย

¹ นันทวัฒน์ บรมานันท์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. (2544). การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 103-115.

เฉลี่ยต่อคนต่อวันสูงขึ้น 1.11 กิโลกรัม/คน/วัน ในปี พ.ศ.2557 ปริมาณขยะสะสมตกค้างเพิ่มสูงขึ้นถึง 30.8 ล้านตัน ในปี พ.ศ.2577²

ปัญหาขยะจึงกลายเป็นปัญหาสำคัญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเราจะพบเห็นปรากฏการณ์ในช่วง 2-3 ทศวรรษ ที่ผ่านมาประชาชนในหลายพื้นที่ที่รวมตัวกันต่อต้านการฝังกลบขยะใกล้ชุมชนของตนซึ่งเป็นรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยแบบเดิม แบบฝังกลบ เช่น งานวิจัยของดวงจันทร์ สิทธิเหรียญชัย การดำเนินโครงการก่อสร้างศูนย์ขยะมูลฝอยรวม เทศบาลนครอุบลราชธานีในพื้นที่สาธารณะดอนหม้า ได้รับการต่อต้านจากประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลจระแม อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี ไม่ให้เข้าใช้ประโยชน์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 เพราะประชาชนกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำใต้ดิน หรืองานวิจัยของสุกรานต์ โรจน์ไพรวงศ์ กรณีโครงการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม จังหวัดชลบุรีได้รับการต่อต้านคัดค้านอย่างรุนแรงจากประชาชนนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 โดยมีเหตุผลสำคัญคือ (1) พื้นที่ตั้งโครงการไม่เหมาะสมเนื่องจากตั้งในที่ใกล้ชุมชนมากเกินไป (2) ขาดความโปร่งใสในการดำเนินการโดยเฉพาะผลประโยชน์จากการซื้อขายที่ดิน³

นอกจากปัญหาขยะในการบริหารจัดการรูปแบบเดิมแล้วปัจจุบันการแก้ปัญหาในการจัดการขยะรูปแบบใหม่ การจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะกลายเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ถูกนำเสนอในคณะรัฐบาล ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยคำสั่ง คสช. สามฉบับที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชุมชนโดยตรง ก็คือ คำสั่งฉบับที่ 3,4,9/2559 ที่ภาคประชาสังคมและประชาชนในหลายพื้นที่ออกมาคัดค้านแทบจะพื้นที่ที่มีประกาศออกมาเนื่องจากคำสั่งของ คสช. ดังกล่าว ไม่ต้องจัดทำรายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม EIA จากเดิมกำลังผลิตไฟฟ้าตั้งแต่ 10 เมกกะวัตต์ ขึ้น ต้องจัดทำ (Environmental Impact Assessment: EIA) แต่คำสั่งดังกล่าวเปลี่ยนให้มาดำเนินการตามประมวลหลักการปฏิบัติทันที (Code of Practice: COP) และคำสั่งยังมีผลปลดล็อกโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงจะสามารถตั้งโรงไฟฟ้าขยะในพื้นที่ที่ผังเมืองไม่อนุญาตได้⁴ ผลพวงจากการรุกรานชุมชนท้องถิ่นของรัฐบาลและกลุ่มทุนนับตั้งแต่การเป็นารพัฒนาประเทศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ก่อให้เกิดรอยแตก รอยร้าว ภายใต้อำนาจที่เหลื่อมล้ำกลายเป็นความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ระหว่างรัฐบาลและนายทุนกับชุมชนท้องถิ่น ความขัดแย้งดังกล่าวนี้ไปสู่การเกิดขึ้นของการเมืองภาคประชาชนหรือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ซึ่งได้ตระหนักถึงผลกระทบนี้อาจเกิดขึ้นกับชุมชนที่ตนอยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การรวมตัวของชาวบ้านในชุมชนตั้งแต่เดิมเป็นกลุ่มคนไร้สิทธิ ไร้เสียง และถูกกีดกันออกจากการตัดสินใจทางการเมืองจึงก่อตัวขึ้นตั้งเห็นได้จากกรณีกระบวนการคัดค้านเหมืองถ่านลิกไนต์ อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง กรณีกระบวนการคัดค้านโรงงานถลุงเหล็กสหวิริยา อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนแม่วังค์ ในจังหวัดอุทัยธานี,นครสวรรค์และกำแพงเพชร ฯลฯ การเกิดขึ้นของการเมืองภาคประชาชนได้ก่อรูปเป็นลักษณะขบวนการมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการเคลื่อนไหวในช่วงแรกของการพัฒนาประเทศ

² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12*.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, หน้า 11-12.

³ สุกรานต์ โรจน์ไพรวงศ์. (2542). *สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2540-2541*. กรุงเทพฯ: บริษัทอับรินทร์-พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, หน้า 256-358.

⁴ มูลนิธิบูรณนิเวศ. (2559). *โรงไฟฟ้าขยะ: แก้ปัญหาเดิมด้วยการเพิ่มปัญหาใหม่*. ค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2560, จาก <http://waymagazine.org/waste-energy-problems/>

กล่าวคือมันไม่ใช่การเรียกร้องเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเช่น ค่าเช่า หรือราคาผลิตทางการเกษตร⁵ แต่เป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและรูปแบบที่ชัดเจนเพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล เอกชน ที่กระทบต่อวิถีชีวิตและทรัพยากรของคนในชุมชน

การเมืองภาคประชาชนและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่นี้ได้มีนักวิชาการหลายคนได้อธิบายไว้ เช่น เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ได้ชี้ให้เห็นว่า การเมืองภาคประชาชนของไทยเกิดขึ้นในบริบททางเศรษฐกิจ-การเมืองที่มีลักษณะสภาวะหนึ่งรัฐสองสังคม หรือสภาพความเหลื่อมล้ำในสังคมการเข้าถึงการครอบครองทรัพยากร ฯลฯ จนทำให้คนจน คนด้อยอำนาจ ด้อยโอกาส ที่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอาศัยพื้นที่กลไก และช่องทางภายในระบบการเมืองปกติไม่สามารถกระทำได้ การเมืองภาคประชาชนจึงเกิดขึ้นเพราะปัญหาและข้อจำกัดของการเมืองแบบปกติ ปัญหาของการใช้อำนาจรัฐ อำนาจทุน โดยปราศจากฉันทานุมัติจากประชาชน⁶

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล จึงนิยามว่า การเมืองภาคประชาชน คือ การเคลื่อนไหวอย่างมีจิตสำนึกทางการเมืองของกลุ่มประชาชน เพื่อลดฐานะการครอบงำ รวมทั้งเพื่อโอนอำนาจบางส่วนมาให้ประชาชนใช้ดูแลชีวิตตนเองโดยตรง เป็นปฏิกริยาตอบโต้การใช้อำนาจจริง เพื่อถ่วงดุลอำนาจการครอบงำของระบบตลาดเสรีในภาคประชาชนและเป็นกระบวนการใช้อำนาจที่มากกว่าการไปเลือกตั้ง โดยมีจุดหมายสำคัญ คือ การลดระดับการปกครองโดยรัฐ จำกัดขอบเขตอำนาจจริงให้สังคมดูแลตนเอง ถ่วงดุลอำนาจรัฐโดยไม่มุ่งยึดอำนาจรัฐ

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีมีประชากรทั้งสิ้น 4,364 คนจำนวน 1,321 ครัวเรือนมีหมู่บ้านทั้งสิ้น 8 หมู่บ้าน การบริหารจัดการขยะที่ผ่านมาเป็นการดำเนินงานของผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านดูแลจัดเก็บกันเองปริมาณเศษขยะเปียกในแต่ละครัวเรือนมีไม่มาก เนื่องจากเป็นลักษณะเศษอาหารที่เหลือจากการรับประทาน จึงเป็นอาหารของไก่และสัตว์เลี้ยง ขยะบางประเภท เช่น ขวดน้ำ ขวดแก้ว จะมีการคัดแยกและขายให้กับผู้รับซื้อขยะรายย่อยในหมู่บ้าน ปัญหาการจัดการขยะในชุมชนที่ผ่านมาจึงไม่ใช่ปัญหาที่ใหญ่มากนักจนกระทั่งปี 2553 บริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัดได้เข้ามำนำเสนอโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะกรีโนเทค ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีเพื่อแก้ปัญหาขยะแบบบูรณาการด้านเทคโนโลยีใหม่ล่าสุดโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น “คู่สัญญา” ความร่วมมือกันจัดการขยะชุมชนและมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้รวบรวมขยะจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ หาขยะป้อนโรงงานให้ได้วัน 600 ตัน/ต่อวัน โดยทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เป็นเวลา 25 ปี โดยบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลจะเป็นผู้จ่ายค่าบริหารจัดการรวบรวมขยะให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีตันละ 100 บาท องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี มองว่าจะเป็นรายได้ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำมาใช้พัฒนาท้องถิ่น และยังเป็นการสร้างงานให้เกิดแก่คนในชุมชน จึงได้ออกแบบใบอนุญาต (แบบอ.1) ซึ่งเป็นแบบขออนุญาตทำการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะชุมชนไพศาลี ตั้งแต่ปี 2555 จนกระทั่งปี 2558 ทางบริษัท เสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัดได้เข้ามาดำเนินการต่อสร้างประกอบกิจการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะและปรับแต่งพื้นที่เพื่อเตรียมการก่อสร้าง ชาวบ้านไพศาลีบางส่วนจึงได้รวมตัวกันต่อต้าน

⁵ วิเชิต ทวีกุล. (2548). *การเมืองภาคประชาชน: การเคลื่อนไหวของชาวบ้านในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ พ.ศ. 2530-2547*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

⁶ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2547). *การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติง

อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาลีมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนที่อยู่โดยรอบ เนื่องจากพื้นที่ก่อสร้างโรงงานดังกล่าว มีลักษณะใกล้กับชุมชนและพื้นที่ต้นน้ำของชุมชนตลอดจนกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีไม่ครอบคลุมและไม่โปร่งใส ตลอดจนกระบวนการขนส่งขยะจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามาในพื้นที่ชุมชนไพศาลีถึงวันละ 600 ตัน/ต่อวัน อาจก่อให้เกิดมลพิษทางกลิ่น มลพิษทางอากาศในกรณีที่มีการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ ชาวบ้านเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ทราบข้อมูลว่าจะมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีกรีนเทคทำให้เกิด “กลุ่มเรารักไพศาลี” การเกิดขึ้นของ “กลุ่มเรารักไพศาลี” เป็นกระบวนการทางสังคมและเป็นบทบาทของการเมืองภาคประชาชนที่สะท้อนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวนำมาซึ่งคำถามในเชิงวิจัยว่าการดำเนินโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะชุมชนไพศาลีได้ถูกพิจารณาขึ้นมาอย่างไร เป็นไปตามกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมหรือไม่และประชาชนมีกระบวนการการมีส่วนร่วมรูปแบบใด มีเป้าหมายความคิดเห็นต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะชุมชนไพศาลีอย่างไร เพื่อสะท้อนให้เห็นการเมืองภาคประชาชนที่กำลังขยายวงมากขึ้นในสังคมไทย ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมีความจำเป็นเนื่องจากผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการกำหนดนโยบายและยังเป็นการศึกษาบทบาทของการเมืองภาคประชาชนและในการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะชุมชนไพศาลี เพื่อหาทางออกของปัญหาร่วมกัน

1.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1. เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและรูปแบบการมีส่วนร่วมในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

1.3 กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1. ถ่ายทอดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการวางแผนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
2. รับรู้ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ และสามารถถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวเสนอต่อหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อประสิทธิภาพต่อการจัดการเรื่องดังกล่าวหรือกรณีปัญหาที่คล้ายคลึงกันในอนาคต

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความรู้และความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
2. ทราบถึงสภาพปัญหาและรูปแบบการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
3. ทราบวิธีการมีส่วนร่วมภาคประชาชนซึ่งมีต่อการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ใช้แนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการเมืองภาคประชาชน (Political Society)
2. แนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement)
3. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)
4. แนวคิดสิทธิชุมชน (Community Rights)

1. แนวคิดการเมืองภาคประชาชน (Political Society)

ในงานวิจัยในครั้งนี้ได้นำแนวคิดการเมืองภาคประชาชน (Political Society) เข้ามาอธิบายเรื่องการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในการจัดตั้งโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ในที่นี้ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจของรัฐและอำนาจของประชาชนในพื้นที่ซึ่งสะท้อนออกมาจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการจัดตั้งโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้า จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นประเด็นข้อพิพาทในการที่ประชาชนในพื้นที่ไม่ยอมรับการเข้ามาก่อสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าโดยประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เล็งเห็นว่าตนเองได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าซึ่งเป็นโครงการที่ผ่านการได้รับการอนุญาตจากรัฐ ดังนั้นข้อพิพาทดังกล่าวจึงนำไปสู่การที่ประชาชนในพื้นที่ออกมาเรียกร้องให้รัฐทบทวนโครงการดังกล่าว โดยในประเด็นนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการเมืองภาคประชาชน (Political Society) มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นว่าการคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับอำนาจของรัฐนั้นแท้จริงแล้วประชาชนที่รู้สึกว่าการไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้นสามารถกระทำได้ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล⁷ ชี้ให้เห็นว่าการเมืองภาคประชาชนของไทยเกิดขึ้นในบริบททางเศรษฐกิจ-การเมืองที่มีลักษณะสถานะหนึ่งรัฐสองสังคม หรือสภาพความเหลื่อมล้ำ ในสังคมการเข้าถึงครอบครองทรัพยากร ฯลฯ จนทำให้คนจน คนด้อยอำนาจ คนด้อยโอกาสไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอาศัยพื้นที่และกลไกหรือช่องทางภายในระบบการเมืองปกติออกเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ การเมืองภาคประชาชนจึงเกิดขึ้นเพราะปัญหาและข้อจำกัดประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือการเมืองแบบปกติ ปัญหาการใช้อำนาจรัฐโดยขาดฉันทานุมัติจากประชาชน ปัญหาประชาธิปไตยที่ไร้ประชาธิปไตย เสกสรรค์ ประเสริฐกุล จึงนิยาม การเมืองภาคประชาชน คือ

⁷ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2557). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: วิชาษาจัดพิมพ์, หน้า 96.

การเคลื่อนไหวอย่างมีจิตสำนึกทางการเมืองของกลุ่มประชาชน เพื่อลดฐานะการการครอบงำ รวมทั้งเพื่อโอนอำนาจบางส่วนมาให้ประชาชนใช้ดูแลชีวิตตนเองโดยตรง เป็นปฏิกริยาตอบโต้ต่อการใช้อำนาจรัฐ เพื่อถ่วงดุลอำนาจการครอบงำของระบบตลาดเสรีในภาคประชาชน และเป็นระบอบการใช้อำนาจทางตรงของประชาชนที่มากกว่าการเลือกตั้ง เพื่อเข้าไปสู่กระบวนการทางนโยบายทุกขั้นตอน โดยมีจุดหมายสำคัญคือ การลดระดับการปกครองโดยรัฐ จำกัดขอบเขตอำนาจรัฐ ให้สังคมดูแลตนเองถ่วงดุลอำนาจรัฐและประชาชนโดยไม่มุงยึดอำนาจรัฐ ทั้งนี้ ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ยังให้ความหมายเพิ่มเติมในส่วนของอำนาจในการบริหารจัดการ คือ การเมืองภาคประชาชนให้ความสำคัญที่ประชาชนทั่วไปมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชาชน โดยอาศัยองค์กร กลไก กระบวนการ และกิจกรรมอันหลากหลายที่ประชาชนจัดขึ้น⁸ นอกจากนี้ อเนก เหล่าธรรมทัศน์กล่าวถึงการเมืองภาคประชาชนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเมืองกล่าวคือ พัฒนาการทางการเมือง เป็นการค้นหาความสมดุลในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม ซึ่งสามารถเคลื่อนไหวจุดความพอดีได้ตามเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ที่ผูกพันอยู่กับนโยบายพัฒนาอันมีมาแต่เดิมภายใต้ระบอบอำนาจนิยม และต่อมายังเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับระบบทุนโลกาภิวัตน์ จึงมีแนวโน้มที่จะคงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมไว้เพียงเท่านี้ เพราะเป็นความสัมพันธ์ที่ยังประโยชน์ให้แก่พวกเขามาตั้งแต่ช่วงพักตัว แล้วยังต่อยอดให้อีกด้วยการเปิดโครงสร้างให้เข้าไปกุมอำนาจรัฐรัฐโดยตรง⁹

จากความหมายของการเมืองภาคประชาชนข้างต้นสรุปได้ว่า การเมืองภาคประชาชนมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น ย่อมนำมาสู่การต่อสู้และขัดแย้งกับกลุ่มอื่นๆ ที่ต้องการแสวงหารักษาอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทวีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น โดยที่เป็นการต่อสู้เคลื่อนไหวและความขัดแย้ง บนพื้นฐานความแตกต่างด้านอุดมการณ์และการเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา ภาคประชาชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างขบวนการ/องค์กรภาคประชาชนขึ้นมา เพื่อจะทำหน้าที่กลุ่มพลังที่คานอำนาจกลุ่มทุนทั้งในและนอกรัฐ คานอำนาจสื่อ คานอำนาจรัฐ ตลอดจนอำนาจเหนือรัฐ เพื่อให้เกิดความชอบธรรม/ยุติธรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต รวมทั้งการกระจายผลประโยชน์ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมต่อภาคประชาชนมากที่สุด

ดังนั้น ในงานวิจัยฉบับนี้จึงได้นำการเมืองภาคประชาชน (Political Society) มาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีความสำคัญในแง่ของรูปแบบของการคัดค้านการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

2. แนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement)

การศึกษาเรื่องการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) เข้ามาเป็นแนวทางศึกษาเพราะในประเด็นการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ มี

⁸ การเมืองภาคประชาชน ใน ระบอบประชาธิปไตยไทย. (2552). ค้นเมื่อ 3 เมษายน 2560, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/salid/2009/09/23/entry-3>

⁹ ธเนศวร์ เจริญเมือง (2547) รัฐศาสตร์ที่ยังมีลมหายใจ แนวคิดประชาธิปไตย การเมืองไทย และแผ่นดินแม่ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิราบ

ความสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของประชาชนในพื้นที่เนื่องจากประชาชนไม่ยอมรับอำนาจรัฐในการอนุมัติให้เกิด การก่อสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้า การนำแนวคิดดังกล่าวเข้ามาใช้จะทำให้เข้าใจถึงปฏิกริยาของประชาชนที่มี ต่ออำนาจรัฐ โดย สุวิตา ธรรมณีนวงศ์ กล่าวถึงการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นขบวนการเรียกร้องของกลุ่มคนจำนวน หนึ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทิศทางที่ตนปรารถนาโดยกลุ่มคนจำนวนหนึ่งเหล่านี้ได้เข้าร่วมเรียกร้องโดยมีการ จัดระเบียบทางสังคมอย่างหลวมๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจมีระดับของการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ลักษณะร่วมบาง ประการของการเคลื่อนไหวทางสังคมคือ ผู้เข้าร่วมเคลื่อนไหวมีจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน (Goal Oriented) และมีความตั้งใจที่จะทำการเปลี่ยนแปลง (intentional change) โดยมีอุดมการณ์ร่วมกันว่า การเคลื่อนไหวจะนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงสังคมในทิศทางที่ตนปรารถนา¹⁰ ทั้งนี้ Shinichi Shigetomi ได้ชี้ให้เห็นว่าหนึ่งในรูปแบบ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในกลุ่มประเทศโลกที่สามหรือกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ที่มีบทบาทให้การสนับสนุน ขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเช่นกัน ซึ่งจะพบว่า ซึ่งปัญหาที่ส่งผลต่อประชาชนในระดับรากหญ้า (Grass-Roots Level) ซึ่งเป็นสาเหตุมาจากกลไกในพื้นที่ทาง สาธารณะ (Public Sphere) และการกระทำรวมหมู่ (Collective Action) ที่เกี่ยวข้องกันกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น สิ่งที่เป็นความสำคัญร่วมกันของผู้ให้การสนับสนุนสำหรับเรื่องการเคลื่อนไหวทางสังคม เป็นการกระทำที่ผ่านกลไกที่ เกิดขึ้นจากการพัฒนาในพื้นที่ เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม สามารถเห็นได้ในประเทศ กำลังพัฒนา¹¹ นอกจากนี้ Earth First ยังได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านการจัดการ ทรัพยากร กล่าวคือ ขบวนการเคลื่อนไหวประชาชนสังคมมีเป้าหมายหลักอยู่ที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าไม้และที่ดินสาธารณะต่างๆ และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อคงความสมดุล ของระบบนิเวศน์ของโลกไว้¹²

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าประเด็นสำคัญที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านสถานการณ์อำนาจทั้งในมิติทางการเมือง และสังคม จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนได้ยกระดับการขับเคลื่อน รวมไปถึงการ รวมตัวเป็นเครือข่ายต่าง ๆ ที่หลากหลาย ในการสร้างอำนาจต่อรองกับกลไกของรัฐ หรือแม้แต่ทุน ในระดับต่าง ๆ มากขึ้น ไม่ใช่เฉพาะในทางนโยบาย หรือรัฐบาลเท่านั้น หากแต่ได้นำไปสู่การสร้างการเคลื่อนไหวพื้นที่หรือระดับ โครงสร้างชั้นล่างมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากงานของประภาส จะเห็นได้ว่ายุทธวิธีในการเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนไหว ทางสังคม ได้มีรูปแบบ ยุทธวิธีที่หลากหลาย แตกต่างกันไปตามบริบทของการเคลื่อนไหวและบริบททางสังคม การเมือง วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อมองลงไปในการสร้างรูปแบบในการเคลื่อนไหวในระดับท้องถิ่น จะพบว่า กระบวนการต่อสู้ที่ผลักดันและเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่างๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชนในระดับท้องถิ่นเองก็ได้ปรากฏให้เห็นมากขึ้น

¹⁰ สุวิตา ธรรมณีนวงศ์. (2554). *การเคลื่อนไหวทางสังคม*. ค้นเมื่อ 3 เมษายน 2560, จาก สุวิตา ธรรมณีนวงศ์

¹¹ โอฬาร อองพะ. (2557). บทบาทภาคประชาสังคม กับแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีบทบาท ประชาสังคม ในโลกตะวันตก. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2560, จาก

http://www.recoftc.org/sites/default/files/uploaded_files/GetAttachment.aspx_.pdf

¹² ประภาส ปิ่นตบแต่ง, *กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม*. (เชียงใหม่: มูลนิธิโฮนริต เบิลล์ สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2552) หน้า 132-134

3. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้จะชี้ให้เห็นว่ากรณีการเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่มีต่อสภาพปัญหาการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ มีนัยของการที่ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการตระหนักและเล็งเห็นถึงผลกระทบที่ตนเองจะได้รับจากการอนุมัติโครงการก่อสร้างของรัฐ ดังนั้นแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวจะช่วยเป็นแนวทางในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ยูวัฒน์ วุฒิเมธี¹³ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชน ทั้งนี้ นิรันดร์ จงวุฒิวัด¹⁴ และทวิทอง หงษ์วิวัฒน์¹⁵ ยังให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกล่าวคือ การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าว รวมถึงการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม

นอกจากนี้ ไพรัตน์ เดชะรินทร์¹⁶ ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักจูงสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกันในเรื่องต่อไปนี้นำบรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

¹³ ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. (2542). *หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย, หน้า 20.

¹⁴ นิรันดร์ จงวุฒิวัด. (2547). *กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, หน้า 183.

¹⁵ ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, หน้า 2.

¹⁶ ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2544). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, หน้า 23.

8.ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

สรุปว่าความหมายของการมีส่วนร่วมหมายถึง การที่บุคคล กลุ่มคน ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมกันคิด ร่วมเสนอ ร่วมวางแผน ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมปฏิบัติการ โครงการ นโยบายต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชนทั้งโดยตรงและทางอ้อม โดยใช้ทุนทางทรัพยากรที่ประชาชนแต่ละคนมีไม่เหมือนกัน เช่น จากความคิด เงิน สิ่งของ หรืออื่นๆ ที่สามารถกระทำเพื่อให้มีผลต่อโครงการหรือนโยบายนั้นประสบความสำเร็จเพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ

ถวิลวดี บุรีกุล¹⁷ ได้อธิบายการมีส่วนร่วมทั้งในแง่ของมิติความลึกทั้งในเชิงกว้างไว้หลายประเด็น ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในความหมายที่แคบ คือ การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจโดยประชาชน ต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2) การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

3) ในเรื่องของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้นๆ ด้วย

4) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นอาจเข้าในอย่างกว้างๆ ได้ว่า คือ การที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อเขา

5) การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้ง สิทธิ และหน้าที่ ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่างๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น

6) การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน ซึ่งหมายถึงว่า บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความริเริ่มและได้มุ่งใช้ความพยายามตลอดจน ความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

7) การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่างๆ ในสภาพสังคมนั้นๆ ทั้งนี้โดยกลุ่มที่ดำเนินการ และความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่างๆ

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันมีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่ทำให้เข้าใจง่ายขึ้นคือ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆ คน

¹⁷ ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

การมีส่วนร่วมของประชาชนยังจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง มาสู่ส่วนท้องถิ่นเพราะประชาชนในท้องถิ่น คือ ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน

เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ประการ คือ

1) ต้องมีอิสรภาพ หมายถึง ประชาชนมีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้ร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใดไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

2) ต้องมีความเสมอภาค ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมใดจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ

3) ต้องมีความสามารถ ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ หมายความว่า ในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาคแต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้มีเช่นนั้น ต้องเสริมสร้างความสามารถของประชาชนให้มีความสามารถเข้าร่วมได้ส่วนองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี 3 ด้าน คือ

1) ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจน การให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่งๆ จะต้อง มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

2) ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อที่ประชาชนจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

3) ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย การให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปกลุ่มบุคคลเป้าหมายมักถูกจำกัดโดยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วโดยพื้นฐาน

ทั้งนี้ มักพิจารณาผู้เข้าร่วมจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวก และลบ เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจน ผู้สนใจอีกด้วย โดยแท้จริงนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะไม่สามารถกระทำได้ในทุกๆ ประเด็น ดังนั้น จึงมีแนวทางต่างๆ ไปบางประการเกี่ยวกับประเด็นที่ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นต่างๆ ที่ต้องการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

1) การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ

2) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น

3) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่เดิม

4) การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว

5) ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณา แต่มีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่าประชาชนต้องมีอิสรภาพ ความเสมอภาคและความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย และต้องมีกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) จึงเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชน

และของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดง ทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าว ไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ สื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมทั้งนี้ เพราะการมี ส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เป็นการสร้าง ฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน "กรณีที่ย่ำแย่ที่สุด" ช่วยให้เกิด ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้ง เป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ริตเตอร์¹⁸ ได้สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือก แบบวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคัมค่า ของตนเอง
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจาก ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติใน สถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
6. การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น
7. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำอยู่ในสถานการณ์ นั้นๆ
9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคมโดยเฉพาะในทางที่ เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้น เท่าที่พวกเขาได้รับรู้
10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่า สามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

¹⁸ ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคตอำเภอลำลูกกาจังหวัดปทุมธานี. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น

องค์การอนามัยโลก¹⁹ (World Health Organization) เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงานกฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

ลิส²⁰ ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืนซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

วิลเลียม ได้ให้ความหมายไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันกับประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สหประชาชาติ ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่า

¹⁹ ยูพิน ทรัพย์แก้ว. (2559). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 9 (2), 25 - 39.

²⁰ อ่างแล้ว, เลขอ้างอิงที่ 19.

1. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา
2. การเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนา
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพัฒนา

4. แนวคิดสิทธิชุมชน (Community Rights)

ในงานวิจัยฉบับนี้จะใช้แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิชุมชน (Community Rights) ในการอธิบายปฏิบัติการของประชาชนที่มีต่ออำนาจในประเด็นการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากประเด็นดังกล่าวได้ทำให้ประชาชนในพื้นที่ตระหนักรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าโดยไม่ได้รับการยินยอมจากประชาชน ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิชุมชนจะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยความไม่เห็นด้วยของประชาชนในพื้นที่อาจใช้สิ่งที่เรียกว่าสิทธิชุมชนในการต่อรองกับอำนาจรัฐในกรณีนี้ อานันท์ กาญจนพันธุ์ ให้ความหมายของ “สิทธิชุมชน” คือ สิทธิการใช้ประโยชน์ สิทธิในการจัดการ และตรวจสอบถ่วงดุล “สิทธิปัจเจก” ซ้อนกับ “สิทธิชุมชน” โดยไม่ให้ฝ่ายหนึ่งไปละเมิดซึ่งกันและกัน การจำกัดสิทธิของปัจเจกเท่ากับเป็นการเปิดพื้นที่ให้สิทธิชุมชนสามารถทำงานได้ เป็นสิทธิที่ซ้อนหลายสิทธิขึ้นไป สิทธิหลายอย่างซ้อนกันได้ นี่คือหลักที่เรียกว่า หลักพหุนิยมทางกฎหมาย กฎหมายต้องซ้อนกันได้ ไม่ใช่ใช้เพียงกฎหมายเดียวบังคับทั้งประเทศเหมือนกันหมด เพราะชุมชนมีวัฒนธรรม จารีตประเพณี ที่แตกต่างกัน สิทธิชุมชนไม่ได้เป็นเรื่องยากเกินที่จะเข้าใจ เป็นสิ่งที่อยู่ข้างกายเรา เมื่อเรารู้สึกว่าเสียหายแล้วไม่สามารถเรียกร้องได้แสดงว่ายังไม่มีสิทธิชุมชน²¹ ทั้งนี้ เสน่ห์ จามริก ให้ความหมายของ “สิทธิชุมชน คือ การให้ชุมชนชาวบ้านมีสิทธิในการเลือกอนาคตของตัวเอง เป็นตัวของตัวเอง เป็นอิสระโดยตัวเองในสถานการณ์ปัจจุบัน ชาวบ้านจำเป็นจะต้องเรียนรู้ชุมชนที่เขาอยู่ ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นสิ่งที่โลกกำลังจ้องอยู่ หนึ่ง เขาต้องเรียนรู้ที่จะเชื่อมสิ่งที่เขามีอยู่กับความต้องการ ความคาดหวังจากโลกภายนอกเท่าทันที่จะปกป้องสิทธิของเขา ในขณะเดียวกัน ก็ใช้สิทธิที่จะพิสูจน์ให้โลกเห็นว่าเขาสามารถทำประโยชน์ให้กับโลกได้อย่างน้อยที่สุดปกป้องรักษาทรัพยากรของโลก สอง อาจบอกว่าเขาก็สนใจอยากจะได้เรียนรู้เพิ่มเติมที่จะทำวิจัยสาม อาจบอกว่า เขายินดีที่จะร่วมมือทำอะไรต่อมิอะไรที่จะใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างเป็นทางการยังเป็นประโยชน์ยั่งยืน ในเวลานี้เราต่อสู้เรื่องสิทธิชุมชนแค่เรื่องสิทธิทำกินว่าต้องให้อยู่ตรงนี้ ถ้าเป็นแค่นี้ไม่พอ มีอะไรหลายอย่างที่เรากำลังคิด วิจัย ศึกษา”²² ในความหมายดังกล่าวยังสอดคล้องกับ ยศ สันตสมบัติ ที่บอกว่า “สิทธิชุมชน หมายถึง สิทธิร่วมเหนือทรัพย์สินของชุมชน สมาชิกของชุมชนซึ่งทำหน้าที่ดูแลรักษาป่าเท่านั้น จึงจะมีสิทธิใช้และได้ประโยชน์จากป่า โดยนัยนี้ สิทธิชุมชนให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้นแม้ว่าโดยทฤษฎีแล้วสมาชิกของชุมชนทั้งหมดจะมี สิทธิตามธรรมชาติ ในการใช้ทรัพยากรรวม แต่ชุมชนก็สามารถใช้อำนาจออกกฎหมายโดยค้ำประกันถึง ความเป็นธรรมในสังคม เป็นสำคัญตัวอย่างเช่น ชุมชนหลายแห่งมีกฎหมาย

²¹ อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2554). *วิถีคิดท้องถิ่นด้วยสิทธิ อำนาจ และการจัดการทรัพยากร*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, หน้า 56.

²² เย็นจิตร ถินขาม. (2555). สิทธิชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2560 , จาก <https://www.gotoknow.org/posts/357825>

อนุญาตให้แต่ละเฉพาะครัวเรือนที่แต่งงานใหม่และยากจนเท่านั้นจึงจะมีสิทธิตัดไม้เพื่อใช้ส่วนตัว ในขณะที่ครัวเรือนที่มีฐานะดีจะไม่ได้สิทธิอันนั้น”²³

จากการให้คำนิยามเกี่ยวกับแนวคิดสิทธิชุมชนจึงสรุปได้ว่าสิทธิชุมชนไม่ใช่สิทธิครอบครองเป็นเจ้าของอย่างเบ็ดเสร็จเหมือนสิทธิปัจเจกและสิทธิรัฐที่เจ้าของใช้สิทธิของตนเองก็ดำเนินการเกี่ยวข้องกับภายนอกอย่างสิ้นเชิง เห็นได้จากกิจกรรมการจัดการป่าชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ เศรษฐกิจชุมชน หรือการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ล้วนเป็นกิจกรรมที่ต้องการการสนับสนุนจากเครือข่ายท้องถิ่น ประชาสังคม และรัฐ อย่างไรก็ตาม ชุมชนก็ได้สร้างเงื่อนไขกติกาก่อนที่มีการควบคุมการใช้จากภายนอก ป้องกันการละเมิดสิทธิชุมชน ซึ่งกล่าวได้ว่า สิทธิชุมชนให้ความสำคัญกับผู้ที่ยั่งยืนดูแลทรัพยากรเพื่อความอยู่รอดของชุมชนเป็นอันดับแรก คนภายนอกจะมาอ้างสิทธิเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนเมือง มาอยู่เหนือการมีชีวิตรอดของชุมชนไม่ได้ ระดับของการมีส่วนร่วมจึงลดหลั่นกันไปตามความจำเป็นพื้นฐานของชีวิตและสังคม

2.2 การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองภาคประชาชนและการเคลื่อนไหวภาคประชาชน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่ดังกล่าวเพื่อที่จะชี้ให้เห็นสภาพปัญหาของการจัดตั้งโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าและการมีส่วนร่วมการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในการก่อสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ฉะนั้นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการสร้างความเข้าใจเบื้องต้นของการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1 การเคลื่อนไหวและการมีส่วนร่วมของประชาชน

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานวิจัยฉบับนี้สะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางสังคมในช่วงเวลาที่ผ่านมาว่าประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเคลื่อนไหวหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของอำนาจของรัฐโดยอำนาจของรัฐส่วนหนึ่งถูกแบ่งไว้ในมือของภาคสังคมหรือภาคประชาชนดังนั้นจะเห็นว่าเมื่อรัฐมีการตัดสินใจที่จะก่อกำเนิดโครงการอะไรบางอย่างในพื้นที่ รัฐจะต้องคำนึงถึงอำนาจการตัดสินใจของประชาชนร่วมด้วยเนื่องจากพื้นที่นั้นประชาชนเป็นผู้ใช้ประโยชน์ ฉะนั้นในงานวิจัยฉบับนี้จึงสังเกตเห็นว่าการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงจะทำให้เห็นภาพว่าภายใต้ปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐและประชาชนเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร และรูปแบบของการมีส่วนร่วมหรือการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนมีบทบาทอย่างไร **กุศล พยัคฆ์ศักดิ์** ได้อธิบายถึงการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางสังคมของคนหนุ่มสาว ซึ่งประสบปัญหาจากการประกาศเขตป่าอนุรักษ์จากพื้นที่ต่าง ๆ ที่ได้เข้าร่วมกับกิจกรรมกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ ซึ่งปัจจุบันผู้นำกลุ่มหนุ่มสาวเหล่านั้นได้เข้าไปมีบทบาทที่สำคัญในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนบางคนแยกตัวออกไปทำกิจกรรมทางการเมือง

²³ ยศ สันตสมบัติ. (2547). นิเวศวิทยาชาติพันธุ์ ทรัพยากรชีวภาพ และสิทธิชุมชน. เชียงใหม่ : วิทอินดีเซน, หน้า 78

ในเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยค้นพบถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่เกิดขึ้น ดังนี้ *ส่วนที่หนึ่ง* ภายใต้พัฒนาการ บริบททางการเมืองของการกีดกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายรัฐที่สร้างปัญหาความขัดแย้ง การกีดกันการเข้าถึงการควบคุมจัดการสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้กลุ่มหนุ่มสาว ได้เข้าร่วมกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรมภาคเหนือ *ส่วนที่สอง* การนำเอาอัตลักษณ์ของกลุ่มมาอธิบายต่อรองกับความรู้อื่น รวมถึงการนำเอาความรู้อื่นมาอธิบายความหมายใหม่ที่สร้างการเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและนำเอาความรู้มาปรับปรุงประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญหน้าอยู่โดยอ้างอิงวัฒนธรรมวิถีที่เคยปฏิบัติมาใช้ได้ต่อรองและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนหรือสร้างความรู้ใหม่ผ่านแนวทางในการเมืองวัฒนธรรมในการเคลื่อนไหวทางสังคม *ส่วนที่สาม* ผู้นำคนหนุ่มสาวที่เข้าร่วมกิจกรรมในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรรมภาคเหนือเพื่อโต้ตอบต่อรองจากประเด็นปัญหาคนอยู่ในพื้นที่ป่า ที่เป็นบริบทควบคู่ไปกับปฏิบัติการในพื้นที่เป็นการก่อรูปความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ของคนหนุ่มสาวได้เติบโตทางความคิดและเข้ามาแทนที่กลุ่มผู้นำรุ่นก่อน การเคลื่อนไหวทางการเมืองของผู้คนหนุ่มสาว ได้เปลี่ยนพื้นที่ปฏิบัติการทั้งในเชิงกายภาพและทางความคิด โดยการเข้าไปสร้างปฏิบัติการใหม่ในองค์กรหรือหน่วยงานทั้งในภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม²⁴ จากงานของคุณล พยัคฆ์ลัก สะท้อนให้ถึงการมีส่วนร่วมหรือการเคลื่อนไหวของประชาชนที่มีต่อปรากฏการณ์ทางสังคมโดยการเคลื่อนไหวดังกล่าวประชาชนได้ใช้อัตลักษณ์ของตนเองเป็นเรื่องมีต่อรองซึ่งเกิดจากสำนึกของประชาชนในพื้นที่ ส่วนงานของ **วิเชิต ทวีกุล** ได้อธิบายให้เห็นว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้าน มิได้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นลอย ๆ ในสุญญากาศและไม่สามารถอธิบายความละเอียดอ่อนของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นด้วย การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านก็มีความซับซ้อนที่มากกว่าเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้กับนโยบายการจัดการทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมของรัฐเพียงมิติเดียว แต่กระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่นกับความเปลี่ยนแปลงภายในชุมชน คือการเปลี่ยนแปลงในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรภายในชุมชน จากแรงกระแทกของกระแสการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกสามประการ ได้แก่ แรงกระแทกจากการขยายตัวของอำนาจรัฐในการควบคุม จัดการทรัพยากร แรงกระแทกจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และแรงกระแทกจากความเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายของภาครัฐ นับตั้งแต่ยุคของการพัฒนาประเทศ จนกระทั่งนำมาสู่ความขัดแย้งในมิติทางอำนาจการใช้และการเข้าถึงฐานทรัพยากร ทั้งระหว่างชาวบ้านกับรัฐและระหว่างกลุ่มชาวบ้านภายในชุมชนอย่างมีพลวัต²⁵ ในงานของ วิเชิต ทวีกุล เพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของประชาชนว่าท้ายสุดแล้วสถานการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคมไม่สามารถเกิดขึ้นด้วยตัวของมันเองซึ่งงานวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าตัวแสดงที่เรียกว่ารัฐเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อกำเนิดให้มีการเคลื่อนไหวทางสังคม นอกจากนี้ในต่างประเทศนอกจากตัวแสดงที่เรียกว่ารัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมแล้วในงานของ Noriko Hataya ได้สะท้อนให้เห็นว่าบทบาทขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกดดันให้มีการ

²⁴ คุณล พยัคฆ์ลัก. (2555). การเมืองวัฒนธรรมของคนหนุ่มสาวในการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ กรณีศึกษากลุ่มผู้นำหนุ่มสาวของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรรมภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, หน้า 149-152.

²⁵ วรณธิดา วงศ์เรือน. (2555). การเคลื่อนไหวทางสังคมของชุมชนฝ่ายพญาคำ: กรณีศึกษาหมู่บ้านช่างเค็ง ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 76-79.

เคลื่อนไหวทางสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเด็นสาธารณะ ซึ่ง **Noriko Hataya**²⁶ ได้ศึกษาถึง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา ในกรณีประเทศโคลัมเบีย ผ่านบทบาทของ PDPMM (Program for Development and Peace in Middle Magdalena) ซึ่งเป็นรวมตัวกันขององค์กรพัฒนาเอกชน ในปี 1991 โดยมีเป้าหมายในการเผยแพร่และผลักดันกระบวนการในทางสังคมสำหรับการพัฒนาในภูมิภาคและ สันติภาพผ่านกระบวนการริเริ่มของประชาชนในระดับท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมของ PDPMM (Program for Development and Peace in Middle Magdalena) ได้รวมไปถึงโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาต่อ ประชาชน ในการปรับปรุงความสามารถในการปกครอง (Governability) และการสร้างมนุษยธรรมในพื้นที่ สาธารณะสำหรับการสร้างสันติภาพ

ทั้งนี้ การเคลื่อนไหวหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นรูปธรรมขึ้นได้ตัวแสดงที่เป็นภาค ประชาชนจะต้องมีเครื่องมือหรือวิธีการที่จะทำให้ประเด็นที่ต้องการให้เกิดความเคลื่อนไหวสำเร็จขึ้นได้ โดย งานวิจัยของ **รตา อนุตรังกุล** ในศึกษาเรื่อง ยุทธวิธีขบวนการคัดค้านโครงการเขื่อนแม่วงก์ในช่วงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554 - 2557) สะท้อนให้เห็นว่า ขบวนการคัดค้านโครงการเขื่อนแม่วงก์ได้มีการเคลื่อนไหว ด้วยยุทธวิธี 2 รูปแบบ คือ 1.ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ เช่น การทำหนังสือเรียกร้อง/ทักท้วง การ ดำเนินคดีตามขั้นตอนกฎหมาย เป็นต้น 2.ยุทธวิธีการขัดขวางทำทนายระบบการเมืองปกติ คือ ยุทธวิธีการเดินเท้า คัดค้านรายงานการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ผลสรุปของงานวิจัยพบว่า การเคลื่อนไหวคัดค้านของ ขบวนการไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจในการกีดกันโครงการเขื่อนแม่วงก์และในทางกลับกันยิ่งส่งผลให้มีแรงกระตุ้น ในการผลักดันโครงการเขื่อนแม่วงก์มากขึ้น²⁷ จากงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเครื่องมือหรือยุทธวิธีการ เคลื่อนไหวเป็นส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันให้การเคลื่อนไหวภาคประชาชนสำเร็จ นอกจากนี้บนฐานแนวคิดเรื่อง การเคลื่อนไหวหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนยังต้องคำนึงถึงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคมซึ่งเป็นเหตุ นำมาสู่ความเคลื่อนไหวหรือการเรียกร้อง โดย **ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี** ได้ศึกษาความรู้นิเวศวิทยาของชุมชนกระ เกษตรในเขตป่า กรณีศึกษาชุมชนกระเหรี่ยงในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร พบว่าการเปลี่ยนแปลงใน ชุมชนเกิดขึ้นจากเงื่อนไขของการใช้อำนาจและการครอบงำจากอำนาจรัฐด้วยกลไกของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบ ทุนนิยม การบังคับให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยระบบของโรงเรียน การเก็บภาษีของรัฐ และตลอดจนโครงการต่างๆ โดยปราศจากการเข้าใจถึงรากฐานความรู้ และวัฒนธรรมของชุมชนด้วยทัศนคติพื้นฐานของการเหยียดทาง วัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดและมโนทัศน์ของชุมชนที่มีต่อธรรมชาติและ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติซึ่งมีต่อระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ²⁸

ฉะนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้วรรณกรรมและงานวิจัย ดังกล่าวเป็นแนวทางในการศึกษาในประเด็นในงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นที่แตกต่าง

²⁶Shinichi Shigetomi and Kumiko Makino. (2009). *Protest and Social Movement in the Developing World*. Institute of Developing Economic: JETRO. (31,44-46)

²⁷ รตา อนุตรังกุล. (2558). ยุทธวิธีขบวนการคัดค้านโครงการเขื่อนแม่วงก์ในช่วงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ. 2554-2557). วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

²⁸ ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2535). *ภูมิปัญญานิเวศวิทยาชนพื้นเมือง : ศึกษากรณีชุมชนกระเหรี่ยง ในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร*. กรุงเทพฯ : โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ.

ออกไปจากงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ ทั้งนี้การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยดังกล่าวยังมีประโยชน์ในการช่วยต่อยอดองค์ความรู้เพื่อให้ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

2. สถานการณ์เกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

ประเด็นเรื่องสถานการณ์เกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยฉบับนี้ต้องการที่จะสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์เกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะว่ามีผลกระทบอย่างไรในช่วงเวลาที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางในการใช้วิเคราะห์ถึงสาเหตุว่าในพื้นที่ศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะมากน้อยเพียงใด ในงานวิจัยของ ตติยาภรณ์ วรวงศ์ไกรศรี และ โสภิตสุดา ทองโสภิต เรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในประเทศไทยกรณีศึกษาเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า ในภาพรวมปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะของเทศบาลภูเก็ต เกิดจากเรื่องกลิ่นเหม็นบริเวณรอบเตาเผาและฝุ่นควัน ซึ่งทำให้ประชาชนโดยรอบเกิดความไม่มั่นใจในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเตาเผาขยะมูลฝอยในภาพรวม อันจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดทัศนคติในแง่ลบต่อโรงไฟฟ้าขยะดังกล่าว ดังนั้นในการบริหารจัดการด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม สำหรับการวางแผนการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในอนาคต ควรเน้นที่การปรับโครงสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการ ตั้งแต่ต้นน้ำ ได้แก่ การคัดแยกขยะ ไปจนถึงปลายน้ำ ได้แก่ การตั้งโรงไฟฟ้า เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและกระจายอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งสามารถออกแบบให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่²⁹จากงานวิจัยข้างต้นได้ท่อนถึงตัวอย่างปัญหาที่เกิดจากที่ไม่มีการบริหารจัดการที่ดีของหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยรอบ ทั้งนี้ วิสาชา ภูจินดา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นของการทำไฟฟ้าจากของเสียกล่าวถึงงานวิจัยเรื่อง ผลกระทบและมาตรการทางสิ่งแวดล้อมของกิจการผลิตไฟฟ้า คือ พลังงานหมุนเวียนเป็นพลังงานที่ค่อนข้างสะอาดแต่ก็ยังมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบ้างในขั้นตอนการผลิตไฟฟ้าขั้นตอนต่างๆ จากการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยพิจารณาขอบเขต การได้มาซึ่งวัตถุดิบ การขนส่งวัตถุดิบ การจัดเก็บวัตถุดิบ การผลิตไฟฟ้า การจัดการของเสีย พบว่าพลังงานชีวมวลและพลังงานขยะจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทุกขั้นตอนการผลิตไฟฟ้ามลพิษที่สำคัญของการผลิตไฟฟ้าโดยพลังงานชีวมวลและขยะ คือ มลพิษทางอากาศซึ่งจะเกิดขึ้นเกือบทุกขั้นตอนที่ทำให้ การวิเคราะห์สำหรับพลังงานก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียนั้นจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าพลังงานชีวมวลเพราะไม่มีการเผาไหม้ซึ่งขั้นตอนนี้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับขั้นตอนอื่นๆ³⁰

ในปัจจุบันมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบเกี่ยวกับการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะซึ่งในข้างต้นงานวิจัยได้สะท้อนถึงผลกระทบที่มาจากการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนในพื้นที่ แต่อย่างไรนั้นในเอกสารของ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่จะได้รับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะกล่าว คือ เป็นแหล่งพลังงานราคาถูก ลดปัญหาเรื่องการจัดขยะ โรงไฟฟ้าขยะจากการฝังกลบช่วยลดภาวะโลกร้อน ภาครัฐให้การสนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากขยะแก่

²⁹ ตติยาภรณ์ วรวงศ์ไกรศรี และ โสภิตสุดา ทองโสภิต. (2556). การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในประเทศไทยกรณีศึกษาเทศบาลนครภูเก็ต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

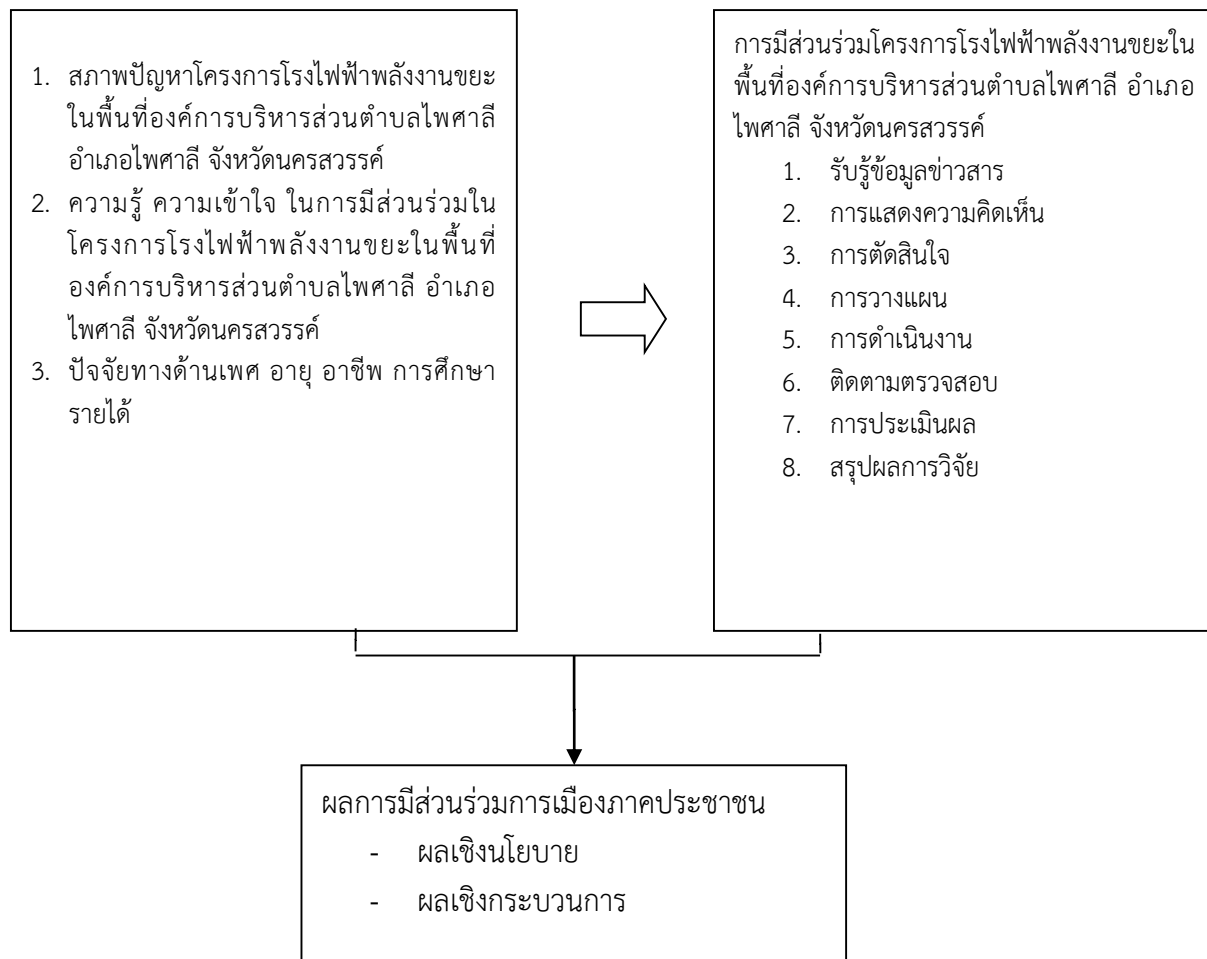
³⁰ วิสาชา ภูจินดา. (2555). เรื่อง ผลกระทบและมาตรการทางสิ่งแวดล้อมของกิจการผลิตไฟฟ้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก/รายเล็กมากโดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่มการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากขยะ 2.50 บาทต่อหน่วย หากเป็นโครงการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้อัตราเพิ่มพิเศษอีก 1 บาทต่อหน่วย เป็น 3.50 บาทต่อหน่วย ระยะเวลา 7 ปี³¹ ในมุมมองของรัฐจะเห็นได้ว่าโรงงานไฟฟ้าขยะถือว่าการลดขยะและเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนส่วนรวม

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นของสถานการณ์เกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ค้นพบเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยเฉพาะการศึกษาในพื้นที่โดยภาคประชาชน ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นว่าโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าวในงานวิจัยฉบับนี้จึงใช้เป็นแนวทางในการศึกษาว่าในพื้นที่อำเภอไพศาลี ภาคประชาชนมีการตอบสนองหรือมีส่วนร่วมต่อโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะอย่างไร นอกจากนี้ในการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องบางส่วนยังพบว่านอกจากผลการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะยังมีผลกระทบด้านบวก เช่น การส่งเสริมพลังงานทางเลือกให้กับชุมชน และเป็นวิธีการกำจัดขยะในพื้นที่ให้เพิ่มมูลค่าขึ้น ด้วยเหตุนี้การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นผลกระทบทั้งบวกและลบซึ่งจะทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

³¹ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. (2558). ขยะด้อยค่า : ประโยชน์ทางพลังงานที่คาดไม่ถึง. ค้นเมื่อ วันที่ 6 กรกฎาคม 2560 , จาก http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2558/jun2558-2.pdf

2.3 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนายูง จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณนำ และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการนำรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยและจากข้อมูลศึกษาภาคสนาม รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล, ผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล, แกนนำชุมชนไพศาล, กลุ่มเรารักไพศาล, ประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังทำการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) เกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ด้วย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยเรื่อง การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนายูง จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาจึงทำการสร้างเครื่องมือในการวิจัยออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. เครื่องมือเชิงคุณภาพ

การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนายูง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้มีการวางแผนเพื่อออกแบบแนวทางการสัมภาษณ์รูปแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) 5 ชุด และแบบสอบถามเชิงปริมาณ 1 ชุด ซึ่งแบ่งตามผู้ให้ข้อมูล โดยคำถามที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับ 5 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล, ผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล, แกนนำชุมชนไพศาล, กลุ่มเรารักไพศาล, ประชาชนทั่วไป ซึ่งสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหา รูปแบบการมีส่วนร่วม รวมทั้งความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนายูง จังหวัดนครสวรรค์ สำหรับแบบสอบถามเชิงปริมาณทั้งหมด 1 ชุด ใช้เพื่อสอบถามประชาชนทั่วไปในเรื่องที่สอดคล้องกันกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่โดยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990 อ้างถึงใน พวงรัตน์ทวีรัตน์, 2540 : 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.664

2. เครื่องมือเชิงปริมาณ

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมา 2 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแกนนำชุมชนไพศาลี 7 หมู่บ้าน จำนวน 366 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยในแต่ละข้อมีระดับการวัดข้อมูลเป็นดังนี้

1. เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ ต่ำกว่าปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, และอื่นๆ
4. อาชีพแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง, เกษตรกรรม/ชาวสวน/ชาวไร่, และอื่นๆ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ต่ำกว่า 5,000 บาท, 5,000 – 10,000 บาท, และ 10,001 บาทขึ้นไป
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ น้อยกว่า 3 ปี, 3-5 ปี, และ 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับการรับรู้	ค่าประเมิน
ทราบ	1
ไม่ทราบ	2
ไม่แน่ใจ	3

รวบรวมข้อมูลและนำมาแจกแจงความถี่แล้ว จะได้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5 - 1)}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
ทราบ	3.67 – 5.00
ไม่ทราบ	2.34 – 3.60
ไม่แน่ใจ	1.00 – 2.33

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าประเมิน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

รวบรวมข้อมูลและนำมาแจกแจงความถี่แล้ว จะได้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5 - 1)}{5} = 0.8$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5.00 – 4.60
มาก	4.50 – 3.70
ปานกลาง	3.60 – 2.80
น้อย	2.70 – 1.90
น้อยที่สุด	1.80 – 1.00

ตอนที่ 4 ระดับความต้องการของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าประเมิน
มากที่สุด	5
มาก	4

ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

รวบรวมข้อมูลและนำมาแจกแจงความถี่แล้ว จะได้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็น ออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5 - 1)}{5} = 0.8$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5.00 – 4.60
มาก	4.50 – 3.70
ปานกลาง	3.60 – 2.80
น้อย	2.70 – 1.90
น้อยที่สุด	1.80 – 1.00

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการศึกษาการเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี, ผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี, แกนนำชุมชน ไพศาลี, กลุ่มเรารักไพศาลี, ประชาชนทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบไปด้วยหนังสือวิชาการต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สถาบันวิจัยต่าง ๆ บทความจากวารสาร รายงานการประชุมสัมมนา นิตยสาร เอกสารราชการ สถิติต่าง ๆ สารคดี ข่าวทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการค้นเพิ่มเติมจากเว็บไซต์รายงานการวิจัยต่าง ๆ คือ ฐานข้อมูลการวิจัย (สกว.) ฐานข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ฐานข้อมูล Thai Digital Collection รวมไปถึงฐานข้อมูลหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาการเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล 5 กลุ่ม พิจารณา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระดับชุมชนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมต่อการสร้าง โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ คัดเลือกแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือกบุคคลที่มีตำแหน่งงานสัมพันธ์เกี่ยวข้อง โดยตรง ทั้งนี้การสัมภาษณ์บุคลากรจากหน่วยงานนั้นจะเลือกสัมภาษณ์บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและรูปแบบการมีส่วนร่วมในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์หาข้อสรุป ต่อไป รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 3 คน

2. ผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ คัดเลือก แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือกบุคคลที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและรูปแบบการมีส่วนร่วมในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะใน พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 3 คน

3. แกนนำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ คัดเลือก แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือกบุคคลที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา รูปแบบการมีส่วนร่วม รวมทั้งความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อ โครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ รวม ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 3 คน

4. กลุ่มเรารักไพศาล คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือก บุคคลที่มีบทบาทโดยตรง โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่มีบทบาทโดยตรงจากกลุ่มเรารักไพศาลนั้นจะเลือกสัมภาษณ์ บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีบทบาทในการดำเนินการต่อต้านรัฐ มีส่วนร่วมต่อกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา รูปแบบการมีส่วนร่วม รวมทั้งความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อ โครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ รวม ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 3 คน

5. ประชาชน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือกบุคคลที่ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในเรื่องสภาพปัญหาของการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะและการมีส่วนร่วมภาค ประชาชนซึ่งมีต่อการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้การสัมภาษณ์ประชาชนเพียง 5 คนนั้น เพียงพอต่อการวิจัยเนื่องจากผู้ศึกษาได้ทำการ พิจารณาว่าบุคคลดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ จริง เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์หาข้อสรุปต่อไป รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 5 คน

3.4 พื้นที่ดำเนินงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ คือ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยน้ำลาด, หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำลาดเหนือ, หมู่ที่ 3 บ้านเนินทอง, หมู่ที่ 4 บ้านเขาธรรมบท, หมู่ที่ 6 บ้านโคกเตี้ย, หมู่ที่ 7 บ้านโคกสามัคคี, หมู่ที่ 8 บ้านใหม่วาริเย็น

3.5 แผนการดำเนินงาน

ระยะเวลาโครงการ 1 ปี

วันที่เริ่มต้น 1 ตุลาคม พ.ศ.2560 วันที่สิ้นสุด 31 มีนาคม พ.ศ.2561

ปี	กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2560	ประชุมสำรวจความต้องการของพื้นที่						■						
2560	ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและยกร่างงานวิจัย						■						
2560	ขั้นที่ 1 ร่วมกันวางแผน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ							■	■				
2560	ขั้นที่ 2 ร่วมกันปฏิบัติ									■	■		
2560	ขั้นที่ 3 ร่วมกันสังเกตผล	■										■	■
2560	ขั้นที่ 4 ร่วมกันสะท้อนผล (Reflecting)		■	■									
2561	สรุปผลการวิจัย				■	■							
2561	ส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์						■						

3.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ โดยประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน มี 4 กระบวนการ ตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้ ได้แก่

ขั้นที่ 1 ร่วมกันวางแผน (Planning) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยกระบวนการ ดังนี้

1. ประชุมย่อยวางแผนและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล ร่วมกับแกนนำและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล

2. กระบวนการหาและใช้ทุนทางสังคมในการสร้างการมีส่วนร่วมในวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. กระบวนการศึกษาความต้องการของชุมชนในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ กิจกรรมที่ใช้ กำหนดเป้าหมาย วางแผน ดำเนินงานร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียใน โครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

ขั้นที่ 2 ร่วมกันปฏิบัติ (Acting) นำแผนจากขั้นตอนที่ 1 ไปสู่การปฏิบัติการประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อกำหนดที่ใช้กำหนดเป้าหมาย วางแผน ดำเนินงานร่วมกัน

ขั้นที่ 3 ร่วมกันสังเกตผล (Observing) ติดตามและประเมินผลผู้มีส่วนได้เสียในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

ขั้นที่ 4 ร่วมกันสะท้อนผล (Reflecting) ตามกระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ การจัดประชุมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามวางแผนเพื่อการทำงาน สอดคล้องกับนโยบายท้องถิ่น และตรงตามความต้องการที่เกิดจากคนในชุมชน

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ศึกษาคือประชากรในพื้นที่ตำบลไพศาลี อำเภอ ไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 4,364 คน 7 หมู่บ้าน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ คือ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง
 N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
 e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้มีค่า e = 0.05)

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบสอบถามกับทั้ง 7 หมู่ ตามความสะดวก และเพื่อให้ข้อมูลเกิดความเที่ยงตรงมากที่สุดจึงเลือกแบบสอบถามโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ คำนวณในทุกหมู่ของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ แจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 366 ชุด โดยแยกแต่ละหมู่บ้านดังนี้

1. หมู่ที่ 1 บ้านห้วยน้ำลาด (จำนวนประชากร 299 คน) = 26
2. หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำลาดเหนือ (จำนวนประชากร 373 คน) = 31
3. หมู่ที่ 3 บ้านเนินทอง (จำนวนประชากร 855 คน) = 72
4. หมู่ที่ 4 บ้านเขาธรรมบท (จำนวนประชากร 781 คน) = 66
5. หมู่ที่ 5 อยู่นอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี
6. หมู่ที่ 6 บ้านโคกเตี๋ย 377 (จำนวนประชากร 373 คน) = 31
7. หมู่ที่ 7 บ้านโคกสามัคคี (จำนวนประชากร 863 คน) = 72
8. หมู่ที่ 8 บ้านใหม่วาริเยิน (จำนวนประชากร 818 คน) = 68

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบมาตรฐานทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์และกำหนดความเชื่อมั่นในการทดสอบทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจะนำค่าสถิติที่ได้ไปตีความร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไป

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการตรวจสอบข้อมูลใน 3 ส่วน จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารในทุกรูปแบบมารวมกันวิเคราะห์ โดยวิธีการดังนี้ คือ 1) สังเกตและตรวจสอบสิ่งที่มีอยู่ในข้อมูล 2) วิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และข้อมูลเอกสาร นำมาสู่การหาข้อสรุปในงานวิจัย

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษามีการวางแผนการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใน 3 ขั้นตอน คือ จัดระเบียบข้อมูล นำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ และสรุปผลการวิจัยประกอบกับการอธิบายร่วมกับแนวคิดทฤษฎี รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการดำเนินการจากข้อค้นพบในรายงานการวิจัย โดยงานวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการเขียนในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ร่วมกับการอธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบด้านมาทำการ อธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของการอธิบายปรากฏการณ์กับแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์” มุ่งศึกษาในพื้นที่ตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเขตการปกครอง เป็น 9 หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านห้วยน้ำลาด, หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำลาดเหนือ, หมู่ที่ 3 บ้านเนินทอง, หมู่ที่ 4 บ้านเขารวมบพ, หมู่ที่ 5 อยู่นอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล, หมู่ที่ 6 บ้านโคกเตือ, หมู่ที่ 7 บ้านโคกสามัคคี, หมู่ที่ 8 บ้านใหม่วาริเยิน โดยพื้นที่ดังกล่าวถือเป็นพื้นที่ซึ่งเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เกิดจากการที่ในตำบลไพศาลมีแผนที่จะดำเนินการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาล ซึ่งโครงการดังกล่าวถูกภาคประชาชนมองว่าอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่โดยรอบ เนื่องจากพื้นที่ก่อสร้างโรงงาน มีลักษณะใกล้กับชุมชนและพื้นที่ต้นน้ำของชุมชน ตลอดจนกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลไม่ครอบคลุมและไม่โปร่งใส กระบวนการขนส่งขยะจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามาในพื้นที่ชุมชนไพศาลถึงวันละ 600 ตัน/ต่อวัน อาจก่อให้เกิดมลพิษทางกลิ่น มลพิษทางอากาศในกรณีที่มีการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้มีชาวบ้านเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ทราบข้อมูลว่าจะมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลกี่กรีนเทค ทำให้เกิดความเห็นขัดแย้งกันและแบ่งออกเป็นสองฝ่ายทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยให้มีการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ ซึ่งกลุ่มต่อต้านที่เกิดขึ้นคือ “กลุ่มเรารักไพศาล” ซึ่งการเกิดขึ้นของ “กลุ่มเรารักไพศาล” เป็นกระบวนการทางสังคมที่มีบทบาทของการเมืองภาคประชาชนที่สะท้อนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของหน่วยงานภาครัฐด้วย ขณะที่บริษัทเอกชนเจ้าของโครงการได้ดำเนินการเดินหน้าก่อสร้างหลังได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.1 สภาพปัญหาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์

สภาพปัญหาซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการเคลื่อนไหวภาคประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ ลำดับเหตุการณ์ได้ดังนี้

1. โครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะริเริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2553 โดยความยินยอมของปลัดท่านเดิมซึ่งดำรงตำแหน่งปลัด อบต. ไพศาล ในขณะนั้น โครงการดังกล่าวถูกนำเสนอโดยบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุ๊ป 1999 จำกัด ซึ่งเข้ามานำเสนอให้มีการจัดตั้งโครงการโรงงานไฟฟ้าขยะชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล ทั้งนี้ อบต. ไพศาล ยินยอมให้บริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุ๊ป 1999 จำกัด เข้ามาก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะและยินยอมให้หน้าที่การทำประชาคมเรื่องการสร้างโรงงานให้เป็นของบริษัทเอง ซึ่งบริษัทได้ลงพื้นที่ประชาคมในหมู่ที่ 6 บ้านโคกเตือ ตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ แต่พื้นที่ที่จะใช้ก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ 8 บ้านใหม่วาริเยิน

การดำเนินการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะใช้ชื่อโครงการว่า “โครงการโรงงานเตาเผาขยะมูลฝอยแบบไร้มลพิษและผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อจำหน่าย” (โรงไฟฟ้าขยะ) มีกำลังความสามารถเผาขยะได้ 150-250 ตันต่อวัน ผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 3.5-5 เมกะวัตต์ โดยให้บริการรับขยะจาก 4 อำเภอของจังหวัดนครสวรรค์ คือ อำเภอตากฟ้า อำเภอท่าตะโก อำเภอหนองบัว และอำเภอไพศาลี เท่านั้น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี เป็นเจ้าภาพได้ทำข้อตกลงและเป็นคู่สัญญากับบริษัท เสริมทรัพย์ไพศาล กรู๊ป 1999 จำกัด โดยมีข้อตกลงว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีเป็นเจ้าของโครงการเป็นผู้บริหารจัดการทั้งหมด โดยมีข้อกำหนดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีจะต้องซื้อเทคโนโลยีจากบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาล กรู๊ป 1999 จำกัด ฉะนั้นตามหนังสือขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี ที่ นว ๘๑๐๐๑/๕๘๖ เรื่อง นัดหมายวันเวลาลงนามสัญญาจ้างศึกษาและออกแบบวิศวกรรม ลงวันที่ 8 กันยายน 2553 และหนังสือที่อ้างถึงประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี ได้นำข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำประชาคมเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2553 และนำเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีเพื่อขอมติการพิจารณาให้ความเห็นชอบผ่านสภาเมื่อการประชุมสภาสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2553 เรื่องเพื่อพิจารณาโครงการเตาเผาขยะไร้มลพิษ ในวันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 09.30 น. ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี โดยไม่มีการกำหนดสถานที่ในการก่อสร้างโรงงานเตาเผาขยะแต่อย่างใด ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนที่ร่วมทำประชาคมไม่มีข้อมูลที่ครบถ้วนประกอบการพิจารณา วินิจฉัยตัดสินใจอย่างรอบด้าน

2. ปี พ.ศ.2554 มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลรายละเอียดใหม่ทั้งหมดจากเดิมมาเป็นโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังงานจากขยะชุมชนที่ต้องใช้ปริมาณขยะเป็นเชื้อเพลิง 600 ตันต่อวัน ผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 9.50 เมกะวัตต์ และขอความร่วมมือให้บริการรับขยะจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานทั่วไปในรัศมี 100 กิโลเมตร จากองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี แต่ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีและบริษัท เสริมทรัพย์ไพศาล กรู๊ป 1999 จำกัด ผู้ประกอบการยังคงใช้ผลจากการประชาคมและผลการพิจารณามติให้ความเห็นชอบของที่ประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี ซึ่งเป็นของเดิมคือการประชุมสภาสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2553 เรื่องเพื่อพิจารณาโครงการเตาเผาขยะไร้มลพิษ ในวันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2553 เวลา 09.30 น. ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี โดยไม่มีการกำหนดสถานที่ในการก่อสร้างโรงงานโดยที่ผลของการทำประชาคมเดิมนำไปประกอบการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ได้มา
3. วันที่ 12 กันยายน 2558 มีพิธีวางศิลาฤกษ์ของบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด ในพื้นที่หมู่ 8 บ้านใหม่วาริเยน และเริ่มเกิดการต่อต้านโดยชาวบ้านในพื้นที่หมู่ 8 ซึ่งถือป้ายประท้วงต่อต้านการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในขณะที่บริษัทกำลังดำเนินพิธีกรรมวางศิลาฤกษ์

- วันที่ 20 มกราคม 2559 บริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด ได้รับใบอนุญาต ร.ง.4 (ใบอนุญาต ประกอบกิจการโรงงาน) ให้ดำเนินการประกอบกิจการจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม จากนั้นบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด จึงนำเครื่องจักรมาบางส่วนเข้ามาเพื่อเตรียมการก่อสร้างโรงงานในพื้นที่หมู่ 8 บ้านใหม่วาริเยน

ภาพที่ 4.1 สถานที่ในการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในหมู่บ้านเขาวังหลอด

- วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 มีการรวมกลุ่มโดยชาวบ้านประมาณ 200 ซึ่งเรียกกลุ่มตนเองว่า “กลุ่มเรารักไพศาล” รวมตัวกันเพื่อคัดค้านโครงการ โดยเริ่มขบวนการเดินเท้าจากไพศาลอโคกมายังองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลเพื่อยื่นหนังสือร้องเรียนบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด ในความมิชอบต่อการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ซึ่งประเด็นการร้องเรียน คือ ความไม่ชอบธรรมในประเด็นที่ตั้งโรงงาน การรับฟังความคิดเห็นของชาชนไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ที่ตั้งโรงงานไม่เหมาะสมเพราะอยู่ใกล้แหล่งน้ำ เป็นต้น
- วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 ผู้ว่าราชการจังหวัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ เจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัด เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการพลังงานและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตัวแทนท้องถิ่น ตัวแทนบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด กลุ่มเรารักไพศาล เข้าร่วมประชุมเพื่อหาข้อยุติต่อการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ โดยในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 อำเภไพศาลมีหนังสือแจ้งให้ทางนายกเทศมนตรีตำบลไพศาล นายองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล นายองค์การบริหารส่วนตำบลโคกเตื่อ กำนันตำบลโคกเตื่อ ผู้ใหญ่บ้านตำบลไพศาล ตำบลโคกเตื่อ เพื่อชี้แจงให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ที่หมู่ 8 ตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีผู้แทนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นครสวรรค์ ผู้แทนสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้งตัวแทนบริษัทผู้จะดำเนินการก่อสร้าง

ชาวบ้านในพื้นที่มาร่วมประชุม ที่ศาลาประชาคมอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ รวมกว่า 600 คน

ด้านเจ้าพนักงานอำเภอ กล่าวว่า ทั้งหมดเป็นขั้นตอนนำเสนอประชาคม เพราะเมื่อจะมีโครงการก่อสร้างที่ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านต้องแจ้งให้ทุกภาคส่วนรับทราบมีประชาคมติร่วมกัน ส่วนค่าใช้จ่ายจากตัวแทนบริษัทผู้จะดำเนินการก่อสร้างกล่าวว่าจะมีเงินมาช่วยด้านการลงทุนจำนวน 20 ล้านบาท จะมาหมุนเวียนในชุมชน และจะตั้งมูลนิธิเพื่อดูแลชุมชนด้วยทุนจดทะเบียน 2 ล้านบาท "ยืนยันว่าจะมีการจ้างงานในท้องถิ่น และมีที่กบฝิ่งกากขยะไว้รองรับแล้ว ส่วนเจ้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมกล่าวว่า ตนมีหน้าที่พิจารณาตามหนังสือที่แจ้งมา จากนั้นที่ประชุมเปิดโอกาสให้มีการออกมติ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นเสียงส่วนใหญ่ ยกมือไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตาม มีบางส่วนที่เห็นด้วย" เจ้าพนักงานอำเภอกล่าว

ด้านผู้คัดค้าน กล่าวว่า พวกเรามีข้อห่วงใยคือ 1. บริเวณที่จะสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะเป็นป่าต้นน้ำของ อำเภอไพศาลี ที่ปกติเป็นอำเภอที่แห้งแล้งอยู่แล้วพอจะมีน้ำก็จากแหล่งน้ำเขาวังตลอดหากมาสร้างที่ป่าต้นน้ำของอำเภอเกรงว่าจะเกิดปัญหามลพิษ 2. โครงการนี้เป็นโรงงานขนาดใหญ่ ต้องนำเข้าขยะมาจากที่อื่น เพราะลำพัง อำเภอไพศาลี ปริมาณขยะไม่พอต่อการเผา ซึ่งให้ถึงภาพรถขนขยะ ดัดเชื้อ ขนขยะมาจากจังหวัดอื่น แล้วเรียกรถกลางทางเหมือนตอนเราขับตามรถบรรทุกแกลบ รถอ้อย ชาวบ้านเลยขอคัดค้าน หากโครงการยังอยากจะทำต่อไป ทางชาวบ้านจะคัดค้านอย่างถึงที่สุด³²

7. วันที่ 2 กรกฎาคม 2559 คณะกรรมการการพลังงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เดินทางไปศึกษาดูงาน นำโดย พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ ประธานคณะกรรมการการพลังงาน พร้อมด้วย กรรมการ และอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและกิจการพิเศษด้านพลังงาน เพื่อรับฟังปัญหาผลกระทบจากโรงไฟฟ้าพลังงานชีวมวลขยะชุมชนไพศาลี(กรีนเทค) ซึ่ง ขณะเดียวกัน บริเวณหน้าว่าการอำเภอไพศาลี นายกฤษ ยอดทอง ประธาน คณะทำงานคนรักชีพไพศาลี นำชาวบ้านอำเภอไพศาลี จำนวนกว่า 500 คน เดินทางมายื่นเอกสาร หลักฐาน ต่างๆ และหนังสือคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานชีวมวลขยะชุมชนไพศาลี(กรีนเทค) พร้อมชูป้ายข้อความ และตะโกนส่งเสียงไม่เอาโรงไฟฟ้าขยะตลอดระยะเวลาการประชุมรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ซึ่งประชาชนในพื้นที่เกรงว่าจะได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าดังกล่าว ตามมาภายหลัง จึงได้รวมตัวออกมาคัดค้านการสร้าง แต่ก็ยังมีบางส่วนที่เขียนป้ายให้การสนับสนุน สนับสนุน ตามเส้นทาง เข้าสู่สถานที่สร้าง³³

³² ไทยรัฐออนไลน์. (2559). ชาวไพศาลีต้านโรงงานไฟฟ้าขยะ หวั่นสร้างมลพิษในพื้นที่. 11 พฤศจิกายน 2560, www.thairath.co.th/content/582778

³³ ชาวนครสวรรค์. (2559). ยังคัดค้านกันต่อเนื่อง”โรงไฟฟ้าพลังขยะที่ไพศาลี” ด้าน สนข.ลงพื้นที่ดูผลกระทบ. 11 พฤศจิกายน 2560, <http://khaonakhonsawan.com/%>

8. วันที่ 21 มิถุนายน 2560 นายศรีสุวรรณ จรรยา นายกสสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน เปิดเผยว่า ตนเองพร้อมด้วยชาวบ้านในพื้นที่ ต.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ จำนวน 472 คน ได้เดินทางไปยังศาลปกครองนครสวรรค์ เพื่อยื่นฟ้องนายองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี และประธานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และละเลยการปฏิบัติหน้าที่ กรณีให้ใบอนุญาตก่อสร้างและประกอบกิจการโรงงานเผาขยะเพื่อผลิตไฟฟ้า ขนาด 600 ตัน/วัน ในพื้นที่หมู่ที่ 8 ต.ไพศาลี ทั้งๆ ที่สถานที่ก่อสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งผลิตน้ำดิบเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชน โดยโครงการโรงงานเผาขยะเพื่อผลิตไฟฟ้าดังกล่าวเป็นความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีร่วมกับบริษัท เสริมทรัพย์ไพศาล กรู๊ป 1999 จำกัด ซึ่งดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎหมาย ตามขั้นตอน วิธีการตามที่กฎหมายกำหนด ไม่มีการรับฟังความคิดเห็นตามระเบียบที่กฎหมายบัญญัติ โดยเฉพาะระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นและทำความเข้าใจกับประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ.2559 อีกทั้งการเลือกใช้พื้นที่ตำบลไพศาลีเป็นพื้นที่กำจัดขยะไม่ได้อยู่ในแผนของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งกำหนดให้เทศบาลตำบลท่าตะโกเป็นศูนย์กลางกำจัดขยะของจังหวัดไม่ใช่ที่ตำบลไพศาลี นอกจากนั้นชาวบ้านส่วนใหญ่วิตกกังวลมากว่า การเผาขยะจะก่อให้เกิดและแพร่กระจายมลพิษไดออกซิน (Dioxin) ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง กระทบต่อชาวไพศาลีในอนาคตมาก เพราะแม้แต่ประเทศที่มีเทคโนโลยีชั้นเลิศอย่างญี่ปุ่น ยังไม่สามารถควบคุมหรือขจัดไดออกซินจากโรงเผาขยะได้ร้อยเปอร์เซ็นต์เลย³⁴

³⁴ สำนักข่าวอินโฟเควสท์ (IQ). (2560). ศรีสุวรรณ นำชาวบ้าน จ.นครสวรรค์ ฟ้องศาลปกครองเพิกถอนโรงไฟฟ้าขยะฟุ้งนี้. 11 พฤศจิกายน 2560, <http://www.ryt9.com/s/iq01/2666970>

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการคัดค้านของชาวบ้านในพื้นที่

จากลำดับเหตุการณ์ข้างต้นสรุปได้ว่าภาคประชาสังคมของไพศาลนั้น ไม่ได้ขัดขวางหรือต้องการประท้วง การทางภาครัฐซึ่งเรื่องการสร้างแหล่งพลังงานทดแทนถือว่าเป็นเรื่องที่ดีโดยเฉพาะถ้ามันเป็นนโยบายที่ดีของภาครัฐ ที่เรายินดีให้ความสนับสนุน แต่ในกรณีโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอไพศาล จังหวัดนครสวรรค์เป็นกระบวนการที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2553 โดยภาพรวมก็คือ กระบวนการเริ่มดำเนินการเป็นการดำเนินการที่ปกปิดซ่อนเร้นและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งประเด็นอยู่ตรง นี้การใช้สถานที่ ณ ปฏิบัติไม่เหมาะสมจากสภาพพื้นที่จริงแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่ชุมชน ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ แกนนำกลุ่มคนรักไพศาลพบว่าสิ่งหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการ อนุญาตให้มีการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะก็คือ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลยังไม่มีปัญหาอะไร มากมายเกี่ยวกับขยะเพราะพื้นที่มีแหล่งทิ้งที่เป็นแหล่งถาวรอยู่แล้วของสุขาภิบาลซึ่งไม่เคยเกิดปัญหาแล้วเหตุใด หน่วยงานของรัฐต้องเอาโรงงานแบบนี้เข้ามาในพื้นที่โดยที่ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในการดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะก็คือความไม่ชัดเจนของโครงการ

โดยกลุ่มชาวบ้านมองว่าโครงการโรงงานเผาขยะเพื่อผลิตไฟฟ้าดังกล่าวเป็นความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีร่วมกับบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลี กรุ๊ป 1999 จำกัด ซึ่งดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎหมายตามขั้นตอน วิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไม่มีการรับฟังความคิดเห็นตามระเบียบที่กฎหมายบัญญัติโดยเฉพาะระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นและทำความเข้าใจกับประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ.2559 อีกทั้งการเลือกใช้พื้นที่ตำบลไพศาลีเป็นพื้นที่กำจัดขยะไม่ได้อยู่ในแผนของจังหวัดนครสวรรค์ที่กำหนดให้เทศบาลตำบลท่าตะโกเป็นศูนย์กลางกำจัดขยะของจังหวัดไม่ใช่ที่ตำบลไพศาลี

สถานการณ์ปัจจุบันประเด็นการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะยังคงดำรงอยู่อย่างเข้มข้น โดยมีคณะทำงานกลุ่มไพศาลีที่ประกอบไปด้วยแกนนำและชาวบ้านได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองในเรื่องความไม่โปร่งใสของการให้ใบอนุญาตการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะแก่บริษัท เสริมทรัพย์ไพศาลีกรุ๊ป 1999 จำกัดโดยไม่ได้มีการทำประชาคมโดยผ่านการเห็นชอบของประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ 4.3 แหล่งน้ำที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ที่จะมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

4.2 การดำเนินงานของภาครัฐ

ในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในขั้นต้นจากการสอบถามบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และแกนนำ ให้ข้อมูลไปในแนวทางเดียวกันว่าหลังจากการเข้ามาเพื่อเสนอโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะของบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลิ บริษัทได้คัดเลือกพื้นที่หมู่ 4 บ้านเขารธรรมบท ในช่วงแรกแต่เกิดปัญหาเรื่องพื้นที่โดยมีข้อสันนิษฐานว่าพื้นที่ดังกล่าวอาจจะถูกยกเลิกด้วยเหตุผลของเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนในกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย หรือข้อสันนิษฐานที่

2 คือ พื้นที่ดังกล่าวคาบเกี่ยวระหว่างสองหมู่บ้าน ยกแก่การจัดการพื้นที่ จึงเปลี่ยนพื้นที่สร้างใหม่และย้ายมาที่หมู่ 6 บ้านโคกเตื่อ จากนั้นบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด ก็ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นการโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะโดยมีประชาชนเข้าร่วมประชุมจำนวนหนึ่ง หลังจากขั้นตอนดังกล่าวบริษัทได้ทำเรื่องเสนอสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ถึงการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่หมู่ 6 นี้ โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ทำเรื่องมายัง อบต. ให้ติดประกาศการดำเนินการขอก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่หมู่ 6 บ้านโคกเตื่อ เพื่อให้ประชาชนรับทราบ ดังนั้นจึงไม่มีประชาชนเข้ามาคัดค้านโครงการดังกล่าว เพราะเข้าใจว่าโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจะสร้างในพื้นที่หมู่ 6 ทำให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์อนุมัติให้มีการจัดสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีได้ทั้งนี้ หลังจากโครงการอนุมัติบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด ได้ขอแก้ไขพื้นที่การก่อสร้างจากหมู่ 6 บ้านโคกเตื่อ เป็นหมู่ที่ 8 บ้านใหม่วาริเย็น จึงมีการคัดค้านจากภาคประชาชนเกิดขึ้น เพราะในทางกลับกันประชาชนหมู่ 8 ไม่ใช่กลุ่มที่ไปฟังความคิดเห็น แต่บริษัทได้เอาผลการรับฟังความคิดเห็นของหมู่ 6 มาประกอบการยื่นขอเปลี่ยนแปลง

4.2.1 เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ

จากการให้ข้อมูลของฝ่ายภาครัฐเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะโดยเจ้าหน้าที่ 1 กล่าวว่า “ปลัดท่านเดิมเห็นว่า โครงการนี้มีประโยชน์ ต่อชุมชนโดยรวม แต่ทางองค์การส่วนตำบลไม่ได้มีส่วนร่วมแต่อย่างใดเราแค่ทำ MOU กับบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด และองค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียง รัศมี 100 กิโลเมตร เพื่อนำขยะมาป้อนโรงงานโรงงานนี้ใช้ 600 ตันต่อวัน แต่ว่าคราวนี้มันผ่านมาในระยะปี 2553 ทางบริษัทก็หยุดไปพักหนึ่งแล้วพอมานในยุคมปี 2554 เราก็ทราบว่าปี 2553 มีการดำเนินการมาหมดแล้วโดยทางบริษัทเสริมทรัพย์ไปทำประชาคมความคิดเห็นที่หมู่ 6 มีประชาชนมาในบางส่วนหนึ่งไม่มากนัก เพราะตอนนั้นประชาชนก็ยังไม่ค่อยตื่นตัวเรื่องนี้สักเท่าไร พอเข้าสู่ช่วงปี 2554 บริษัทก็ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลมาโดยตลอด กระทั่งเมื่อปี 2558 ทางบริษัทได้ไปยื่นคำร้องขอตั้งโรงงานไฟฟ้าชุมชนที่สำนักงานจังหวัดหลังจากนั้นก็ดำเนินการไปก็ขออนุญาตไปใบ ป.1 ก็คือใบอนุญาตให้ก่อสร้างประมาณปี 2558 ขอใช้ที่ดินก็คือพื้นที่ของหมู่ 4

เจ้าหน้าที่ 1 กล่าวเพิ่มเติมว่า “พื้นที่หมู่ 4 เมื่อก่อนจะดำเนินการตรงนั้น แต่มีปัญหาเรื่องที่ดินเลยดำเนินการไม่ได้ ทางบริษัทก็ได้มาที่เดิมมาที่หมู่ 8 ไพศาลี แล้วเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2558 บริษัทเข้ามาตอกเสาเข็มมงคลฤกษ์ จากนั้นก็ได้เชิญชาวบ้าน เชิญผู้นำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลของที่อื่นด้วย ทางต่างจังหวัดก็มาร่วมกัน คราวนี้ก็เป็นที่มาของโครงการนี้ 20 มกราคม 2559 บริษัทได้รับใบอนุญาต คือยื่นไปเมื่อปี 2558 ได้รับปี 2559 เดือนมกราคม ใบ ร.ม 4 ให้ดำเนินการจากคณะกรรมการกำกับพลังงานกระทรวงอุตสาหกรรม พอได้มาก็เข้ามาดำเนินการเอาเครื่องจักรมาบางส่วน และเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 ก็มีการรวมกลุ่มกันคือกลุ่มเรารักไพศาลี เป็นผู้คัดค้านโครงการนี้ ประมาณ 200 กว่าคน รวมกันที่ศาลีอโศกแล้วก็เดินทางมาที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีมายื่นหนังสือวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559 คราวนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีอุตสาหกรรม สำนักงานกิจการพลังงานสิ่งแวดล้อมตัวแทนท้องถิ่น สาธารณสุข รวมถึงบุคคลต่างๆ ทั้งสองฝ่าย มีตัวแทนของบริษัทมาด้วย กลุ่มชาวบ้านที่คัดค้านเข้ามาร้องเรียนอยู่ 7 ประเด็น”

ในด้านของบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด ได้ทำการจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับข้อดีของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ การรับฟังความคิดเห็น รวมถึงการประชาคม ในพื้นที่หมู่ 6 โดยมีประชาชนจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจเข้าร่วมเนื่องจากไม่มีการประชาสัมพันธ์โดย อบต. ถึงการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นที่จะจัดขึ้นโดยบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด เกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ประกอบกับประชาชนยังไม่ตื่นตัวกับโครงการดังกล่าวเท่าใดนัก ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของ อบต. ส่วนหนึ่งก็เข้าไปร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ด้วยแต่ไม่ได้มีบทบาทในการให้ข้อมูลใดๆ เพิ่มเติม

หลังขั้นตอนการให้ข้อมูล รับฟังความคิดเห็น และทำประชาคม โดยบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด ได้มีการลงนามใน MOU (Memorandum of Understanding) ร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลกับบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด ในปี พ.ศ.2553 ซึ่งเนื้อหาความตกลงมีการระบุถึงหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลในการจัดหาขยะเพื่อป้อนโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ และหน้าที่ในการขอความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียงในรัศมี 100 กิโลเมตร เพื่อนำขยะมาป้อนโรงงานโรงงานนี้ใช้ 600 ตัน/วัน โดยการลงนาม MOU ในครั้งนี้ได้รับความสนใจในวงกว้างและมีการคาดการณ์จากทุกฝ่ายว่าโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะจะเริ่มการก่อสร้างขึ้นในปี พ.ศ.2553 แต่โครงการดังกล่าวกลับยังไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด กระทั่งปลัด อบต. ไพศาลี หมตวาระลงและมีการขึ้นมาจากปลัดท่านใหม่ในปี พ.ศ.2554 ก็ยังคงดำเนินความร่วมมือกับบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด ภายใต้ข้อตกลงใน MOU

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2554-2557 ขั้นตอนการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะยังไม่มีคืบหน้าใดๆ บริษัทดำเนินการแบบไม่ต่อเนื่องโดยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี³⁵ ให้ข้อมูลว่า “บริษัทมาหยุดๆ หายๆ พอจะเข้าไปดำเนินการชาวบ้านก็มาร้องเรียนคัดค้านให้ทางเขากลับไป สักพักทางบริษัทก็กลับมาใหม่คือกลับมาดูว่าสามารถดำเนินการได้ไหม แต่สักพักก็กลับไปเหมือนเดิม มันจะเป็นแบบนี้ตลอดช่วงเวลา 5 ปี” จนกระทั่งปี พ.ศ.2558 บริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด ได้ทำการยื่นคำร้องขอตั้งโรงงานไฟฟ้าในชุมชนต่อสำนักงานจังหวัดนครสวรรค์ และดำเนินการขอใบอนุญาต ป.1 (ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน) เพื่อสร้างโรงงานในพื้นที่หมู่ 4 แต่เกิดปัญหาเรื่องที่ตั้งในพื้นที่ซึ่งทำให้ต้องเปลี่ยนที่ตั้งโรงงานใหม่อันเนื่องมาจากข้อสันนิษฐาน 2 กรณี คือ 1) พื้นที่เดิมมีความทับซ้อนในเรื่องเขตที่ตั้งก้ำกึ่งระหว่างพื้นที่ อบต.ไพศาลี ขณะที่บางส่วนอยู่นอกพื้นที่รับผิดชอบ 2) ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างกันในพื้นที่เมื่อเกิดปัญหาเรื่องที่ตั้งในหมู่ 4 บริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด จึงได้เปลี่ยนสถานที่ตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะมาเป็นพื้นที่หมู่ 8 โดยที่ประชาชนไม่ทราบเพราะในการทำประชาคมที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2553 บริษัทแจ้งว่าจะสร้างโรงงานในพื้นที่หมู่ 4 และความยินยอมของประชาชนก็เป็นมติในหมู่ 4 ทั้งนี้ การย้ายพื้นที่เพื่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะครั้งใหม่ไม่มีการทำประชาคมอีกครั้งและประชาชนไม่ทราบ ซึ่งขั้นตอนกระบวนการโดยบริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาในส่วนของบทบาท อบต.ไพศาลี ในช่วงหลังการทำ MOU ยังมีบทบาทไม่ชัดเจนเท่าใดนักต่อโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ เป็นเพียงการอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ การรับฟังความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย ให้ความเป็นธรรม การรับเรื่องร้องทุกข์ ดำเนินการด้านการให้ข้อมูลที่กลุ่มต่างๆ ต้องการ โดย

³⁵ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี 1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

เจ้าหน้าที่ 2³⁶ มองว่า ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการอันเนื่องมาจากการลงนามใน MOU กับบริษัท จึงเป็นการยากที่จะได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนเพราะถูกมองว่าฝักใฝ่ฝ่ายตนที่ตนเอง ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นใดๆ สิ่งที่ตนเองทำได้คือวางตัวเป็นกลางและให้ข้อมูลที่หน่วยงานสามารถเปิดเผยได้กับทุกฝ่าย เท่านั้น

ในด้านบทบาทการชักนำนายทุนให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ไม่เป็นความจริง ก่อนการลงนามในความร่วมมือสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะคนในหน่วยงานไม่ได้มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคนในบริษัท การเสนอให้จัดตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่เกิดจากการเข้ามานำเสนอโครงการของบริษัทในสถานการณ์ปกติ ซึ่งสิ่งที่ถูกเสนอจากโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะคือ การมีโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจะสามารถลดปัญหาขยะ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ สร้างงานให้ชุมชน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพราะมีเงินลงทุนสูงถึง 900,000,000 ล้านบาท โดยหลังจากเสนอเกิดขึ้นและมีการนำเรื่องเข้าที่ประชุม ส.อบต. ทุกฝ่ายเล็งเห็นว่า โครงการดังกล่าวน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ อบต.ไพศาลี จะมีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถนำรายได้ที่เกิดขึ้นมาพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญได้มากยิ่งขึ้น

ในด้านการมีส่วนร่วมระหว่าง อบต.ไพศาลี กับบริษัทในขั้นตอนการสร้างนั้นไม่มี บริษัทเพียงประสานมาที่ อบต. ในเรื่องการลงพื้นที่และหลังจากนั้นบริษัทก็ดำเนินการลงพื้นที่เอง ไม่ได้ทำหนังสือขออนุญาตอย่างเป็นทางการใดๆ เพื่อขอให้ อบต. รับรอง เนื่องจากบริษัทมองว่าตนเองถือใบ ร.ง.4 ให้จัดตั้งโรงงานอย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามก็ยังมีประเด็นเรื่องใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (แบบ อ.1) ที่เกิดขึ้นซึ่งมี 2 ใบ อันเป็นข้อกังขาว่า ใบอนุญาตแบบ อ.1 ที่เกิดขึ้นในปี 2555 (มีผลบังคับใช้ 3 ปี) ต้องหมดอายุในช่วงปี 2558 หากไม่มีการก่อสร้าง แต่เหตุใดเกิดมีใบอนุญาตแบบ อ.1 ขึ้นมาอีกใบโดยมีเลขหนังสือเดียวกันแต่หมดอายุในปี 2559 ทั้งนี้ประเด็นดังกล่าวทำให้กลุ่มเรารักไพศาลีรวมถึงชาวบ้านไม่พอใจอย่างมาก ซึ่งเจ้าหน้าที่ 1 ก็ไม่สามารถให้คำตอบในประเด็นดังกล่าวได้ว่าใครเป็นผู้ที่ออกเอกสารอนุญาตฉบับดังกล่าวให้บริษัทเสริมทรัพย์ไพศาลกรุป 1999 จำกัด

จากกรณีความมิชอบธรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ในวันที่ 21 มิถุนายน 2559 ได้มีกลุ่มผู้คัดค้านรวมตัวกันเพื่อฟ้องศาลปกครองให้ยุติการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ซึ่งการเดินทางไปยื่นเรื่องในครั้งนี้เจ้าหน้าที่ 1 ก็ได้เดินทางไปด้วยเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งผลการตัดสินของศาลปกครองยังไม่ออกมา โดยระหว่างนี้ อบต. ก็ไม่ได้ดำเนินการต่อโครงการนี้แต่อย่างใด เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี 1³⁷ กล่าวว่า “ที่ผ่านมามองว่าการบริหารส่วนตำบลไม่ได้เป็นฝ่ายสนับสนุนแล้วก็ได้ไม่ได้ไปคัดค้าน คือสร้างก็ได้ไม่สร้างก็ได้ ผู้บริหารพูดเสมอว่าถ้าสร้างก็เอาถ้าประชาชนไม่ให้สร้างก็ไม่เอา ทางศาลปกครองฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลให้ยกเลิกใบ (อ.1) ก็ฟ้องบริษัทให้ระงับการตอนนี้ถ้ามาถึงจุดนี้ทำอะไรไม่ได้รอฟังที่ศาลปกครองอย่างเดียว”

ในประเด็นที่ชาวบ้านเรียกร้องต่อศาลปกครองนั้น ในมุมมองของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี 1 มองว่า หากศาลปกครองจะให้ความยุติธรรมจริงจำเป็นต้องให้ความเป็นธรรมต่อทั้งสองฝ่าย ให้บริษัทมีโอกาสชี้แจง นำเสนอข้อมูล แสดงหลักฐานข้อเท็จจริง นำเสนอให้ประชาชนได้เข้าใจว่าการสร้างโรงงานไฟฟ้า

³⁶ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี 2. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

³⁷ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี 1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

พลังงานขยะจะไม่กระทบต่อประชาชน ชี้แจงทั้งข้อดีและข้อเสียอย่างตรงไปตรงมา อาจเริ่มต้นกระบวนการประชาคมกับประชาชนในพื้นที่ใหม่ทั้งหมด

ภาพที่ 4.4 การรับฟังปัญหาและหาแนวทางแก้ไขของภาครัฐ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี

4.2.2 ผู้นำชุมชน

สำหรับด้านผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนทุกคนทราบว่าจะมีโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเข้ามาในพื้นที่ แต่ไม่ทราบรายละเอียดของโครงการและทราบหลังจากมีมติรับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะของ ส.อบต. ไปแล้ว หลังจากนั้นบริษัทก็เริ่มกระบวนการลงพื้นที่ให้ข้อมูลแก่ชาวบ้านในการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ผู้นำชุมชน¹³⁸ กล่าวว่า “จริงๆ แล้วมีคนให้ผมไปจัดตั้งคนมานั่งลงประชาคมในวันนั้นด้วย” ผู้นำชุมชน²³⁹ กล่าวเสริมว่า

³⁸ ผู้นำชุมชน 1. ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

การให้ข้อมูลของบริษัทในวันนั้นคือการให้ข้อมูลด้านดีในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะแต่เพียงด้านเดียว คือ ไร้มลพิษ ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง สร้างรายได้ให้ชุมชน มีรายได้ให้ อบต. เกิดการจ้างงานในพื้นที่ เป็นต้น

ในด้านการขยายผลสู่ประชาชนของผู้นำชุมชนหลังการให้ข้อมูลของบริษัทแล้วผู้นำชุมชนไม่ได้ทำ หรือ หากขยายผลต่อให้ชาวบ้านทราบก็ไม่ได้ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น ผู้นำชุมชน 3⁴⁰ มองว่าการให้ข้อมูลกับชาวบ้านในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ไม่เป็นผลดีและไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน โดยกล่าวว่า “ผู้นำ ผู้ใหญ่บ้าน เข้ากับประชาชนในพื้นที่ได้ยาก เพราะถูกมองว่าทาง ส.อบต. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เข้าไปร่วมมีส่วนได้เสียกับบริษัททั้งหมด แล้วมันหนักสำหรับเรา คือไม่สามารถพูดอะไรได้เลย เพราะเขาคิดว่าเราให้ความร่วมมือสนับสนุนกับโรงงานขยะ” การที่ชาวบ้านไม่เอาโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจากการให้ข้อมูลของผู้นำชุมชนอันเนื่องมาด้วยเหตุผลคือ 1.บริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณต้นน้ำ 2.ไม่เชื่อถือในการจัดการของบริษัท 3.มลภาวะทางอากาศจากกลิ่นที่เกิดจากขยะ ทั้งนี้ชาวบ้านในชุมชนของเรื่องโรครภัย กลิ่นเหม็นการขนย้ายซึ่งเป็นเรื่องโทษที่เขามองเห็นถึงแม้ว่าบริษัทให้ข้อมูลในเชิงบวกแต่กลับไม่ให้ข้อมูลเชิงลบเพื่อประผลประโยชน์ของบริษัท

แกนนำในฐานะผู้นำชุมชนทั้งผู้นำชุมชน 1,2,3 ในปัจจุบันต้องประสบปัญหาในการเข้าหากลุ่มประชาชนในพื้นที่ซึ่งตนเองดูแลเนื่องจากถูกลดความน่าเชื่อถือลง ถูกมองว่ามีส่วนร่วมในการรับเอาโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเข้ามาในพื้นที่ สิ่งที่ผู้นำชุมชนดำเนินการได้ในปัจจุบันคือการวางตัวเป็นกลางและนิ่งเฉยต่อสถานการณ์ความขัดแย้ง ไม่เข้ากับกลุ่มของโรงงานและไม่สนับสนุนประชาชนในการต่อต้านการก่อสร้างโรงงาน ทั้งนี้ แกนนำชุมชน 1⁴¹ กล่าวว่า “คือจะมาบอกว่าให้ชาวบ้านไปสนับสนุนก็ได้คือจะไปสนับสนุนโรงงานก็ได้มันเป็นอย่างนั้นครับ คือ มันอึดอัดมาก เองง่ายเลยดีกว่า ตอนนั้นที่ไปประชาคมเรื่องถนน ชาวบ้านเขาก็ถามว่ามีเรื่องขยะรีเปลา ให้ลงชื่อในเอกสารเซ็นต์ชื่อก็ถามว่านี่เซ็นต์เรื่องขยะรีเปลา มันระแวงถึงขนาดนั้น”

อย่างไรก็ดี จากสภาพการของปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งไม่เพียงแต่ภาคประชาชนกับภาครัฐ ภาคประชาชนกับภาคเอกชน แต่ยังส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันของภาคประชาชนต่อผู้นำชุมชนด้วย ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากขั้นตอนอันไม่โปร่งใสของภาครัฐที่ดำเนินการลงประชามติรับเอาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะกันเองภายในคณะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ส่งผลให้ปัจจุบันการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างภาคประชาชนกับผู้นำชุมชนเต็มไปด้วยความหวาดระแวง ภาคประชาชนหวาดระแวงต่อการทำงานของผู้นำชุมชนซึ่งถูกมองว่ามีส่วนได้เสียกับโครงการดังกล่าว ได้รับผลประโยชน์บางประการจากภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการลงมติรับเอาโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะเข้ามาในพื้นที่ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วผู้นำชุมชนหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันบางท่านอาจไม่มีส่วนรู้เห็นในเหตุการณ์ด้วยจริงๆ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจากระดับนโยบายของภาครัฐต่อประชาชนจึงไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ด้วยประชาชนเกรงว่าจะถูกหลอกให้ไปลงชื่อ เกรงว่าจะถูกเกณฑ์ให้ไปฟังเรื่องการรับเอาโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเข้ามาในพื้นที่

สรุปโดยภาพรวมของการทำงานฝ่ายภาครัฐพบว่า ภาครัฐไม่ได้มีการทำประชาคมด้วยตนเอง ปล่อยให้การทำประชาคมเป็นหน้าที่ของบริษัทเอกชนดำเนินการ โดยที่หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ช่วยนัดหมาย

³⁹ ผู้นำชุมชน 2. ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

⁴⁰ ผู้นำชุมชน 3. ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

⁴¹ ผู้นำชุมชน 1. ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

และส่งคนของหน่วยงานเข้าร่วมประชุม ไม่มีการให้ข้อมูลล่วงหน้าเกี่ยวกับโครงการ ปล่อยให้ภาคเอกชนชี้แจงแต่ข้อดีของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเท่านั้น ซึ่งผิดหลักการเพราะปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องของชุมชน โดยหน่วยงานภาครัฐอย่าง อบต.ไพศาลี ควรจะดำเนินบทบาทในการดำเนินการเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบอย่างรอบด้านทั้งผลดีและผลเสีย เพื่อประชาชนจะได้เข้าใจประเด็นปัญหา สามารถรวมตัวกันทำประชาคมในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป ด้วยเหตุผลที่การประชาคมควรเป็นเรื่องของสมาชิกทุกคนในชุมชน เมื่อมีสถานการณ์หรือปัญหาใดก็ย่อมเป็นทั้งสิทธิ หน้าที่เสรีภาพโดยชอบของสมาชิกหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนทุกคนมาร่วมกันคิด ร่วมกันทำโดยมีประชาคมเป็นที่ให้โอกาสแก่สมาชิกของชุมชน ด้วยความเชื่อมั่นว่าสมาชิกทุกคนสามารถคิดได้ ทำเป็น ถ้าเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความสามารถ ทั้งนี้เพราะพื้นที่ดังกล่าวถือเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของ อบต.ไพศาลี โดยตรง และผลกระทบที่เกิดขึ้นก็ย่อมเกิดกับประชาชนในความดูแลของหน่วยงานโดยตรงเช่นกัน นอกจากการทำงานที่ผิดพลาดในด้านการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบอย่างทั่วถึงและการละเลยการประชาคมหมู่บ้านแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานภาครัฐยังเป็นต้นเหตุหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างภาคประชาชนและผู้นำชุมชน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมชุมชนของ อบต.ไพศาลี กับประชาชนเป็นไปได้ยากขึ้น ด้วยเหตุที่ผู้นำชุมชนผู้ซึ่งเป็นกลุ่มประสานงานหลักระหว่าง อบต.ไพศาลี กับภาคประชาชนไม่ได้ได้รับความไว้วางใจ กิจกรรมบางอย่างจึงไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

4.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นของโครงการไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ภาคประชาชนในพื้นที่ไม่ยอมรับในการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเนื่องจากกังวลเรื่องผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และความกังวลในเรื่องความมิชอบที่เกิดขึ้นของโครงการดังกล่าว โดยชาวบ้าน 1⁴² กล่าวว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลมีเรื่องกันตั้งแต่ปี 2553 ทั้งนี้ ชาวบ้านไม่รู้เรื่องเลยไปประชุม การประชุมก็มีกันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการประชุมครั้งนั้น และเกิดขึ้นอีกครั้งก็เมื่อปี 2554 ชาวบ้านไปประชุมที่จัดเหมือนเป็นการประชาคม แต่พูดกันง่ายๆ ก็เป็นการมาแจกของมีผ้าขนหนูกับกาแฟ เขาพูดว่าเซนต์ก่อนนะ ชาวบ้านที่ไปประชุมก็เซ็นรับของก่อนกลับบ้าน เซนต์เรียบร้อยตอนเย็นก็เพิ่งมารู้ว่าเซ็นรับเอาโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ” ชาวบ้าน 2⁴³ กล่าวเสริมว่า “เขาเอาคนหมู่ 7 มาด้วย ซึ่งไม่เกี่ยวข้อง เขาเตรียมการมาแล้ว เขารู้ว่าชาวบ้านบางคนเขียนหนังสือแต่ผลสุดท้ายก็มีรายชื่อของคนที่ไม่เป็นด้วย แถมลายมือชื่อคล้ายๆ กัน มันจะมีรายชื่อเหมือนบุคคลคนเดียวเขียนได้ยังไง” ชาวบ้าน 3⁴⁴ ให้ข้อมูลว่า “ชาวบ้านรู้เข้าเขาก็เสียใจ ไปถอนชื่อออก 5-6 คน ถ้าจำไม่ผิด แล้วบางคนที่ว่าโดนแอบอ้างเขาก็ไปแจ้งบันทึกประจำวันไว้ที่สถานีตำรวจ” จากการให้ข้อมูลโดยภาคประชาชนแสดงให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากการกระทำของภาคเอกชนและภาครัฐ จึงเป็นที่มาของความไม่พอใจของภาคประชาชนและเริ่มเกิดการรวมตัวเรียกร้องขึ้นจนเข้าสู่กระบวนการก่อตั้งกลุ่มและจัดตั้งแกนนำกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการเรียกร้องความเป็นธรรมจากภาครัฐ

⁴² ชาวบ้าน 1. ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

⁴³ ชาวบ้าน 2. ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

⁴⁴ ชาวบ้าน 3. ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

จากการให้ข้อมูลของแกนนำในพื้นที่ถึงเหตุผลที่ทำให้ชาวบ้านรวมตัวกันคัดค้านก็คือ พื้นที่ในการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเป็นพื้นที่ที่ติดกับชุมชน โดยจากการสัมภาษณ์ลุงบุญส่งซึ่งเป็นแกนนำชาวบ้านในพื้นที่ อบต.ไพศาลี⁴⁵ ได้ข้อมูลว่า พื้นที่ไพศาลีเป็นพื้นที่ต้นน้ำซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ชาวบ้านใช้อุปโภคบริโภค ทั้งนี้ความไม่ชัดเจนของที่มาที่ไปของโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะว่าใครเป็นเจ้าของและชาวบ้านจะได้ประโยชน์อย่างไรต่อโครงการนี้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการย้ายพื้นที่ก่อสร้างจากพื้นที่หมู่ 4 บ้านเขารวมมา เป็นพื้นที่หมู่ 6 บ้านโคกเตื่อ ซึ่งมีการทำประชาคมของความเห็นจากประชาชนในพื้นที่เป็นการเรียบร้อย แต่ที่เป็นปัญหาปรากฏขึ้นก็เนื่องจากใบอนุญาตที่ก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะระบุพื้นที่ก่อสร้างเป็นพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาวังหลอด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่ได้ผ่านการทำประชาคมของประชาชนในหมู่บ้านหมู่ที่ 8 ดังนั้นจึงเป็นชนวนของการเคลื่อนไหวคัดค้านการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ จากสถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ชาวบ้านในพื้นที่กังวล ดังนั้นจึงให้เกิดการรวมตัวคัดค้านโครงการดังกล่าว

การประชาสัมพันธ์ก่อนการวางศิลาฤกษ์ 2558 นายวุฒิ แกนนำ อบต.ไพศาลี⁴⁶ กล่าวว่า “เขาไม่ได้มาประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจอะไรเกี่ยวกับโรงงาน ไม่ถามอะไรด้วยซ้ำ เขาบอกว่ามีการติดป้ายประกาศเกี่ยวกับการขอคัดค้านแสดงความคิดเห็นว่ามีใครจะคัดค้านใหม่ท้องที่การบริหารส่วนตำบล แต่ไม่ได้มาติดไว้ที่หมู่บ้าน แถมใบประกาศนั้นยังเป็นใบของหมู่ 6 ที่จะก่อสร้าง แต่นี่มันเป็นหมู่ 8 พอชาวบ้านเห็นก็ไม่คัดค้านเพราะมันไม่ใช่ของหมู่ 8 แต่สรุปก็จะมาสร้างที่หมู่ 8”

ในแง่ของการรวมตัวกันและการก่อการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลในการคัดค้านการก่อสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้า เริ่มจากการที่ชาวบ้านหมู่ที่ 8 เริ่มจับกลุ่มรวมตัวกันในการวิพากษ์วิจารณ์โครงการดังกล่าว โดยเริ่มแรกมีเพียงแกนนำชาวบ้านเพียงไม่กี่คนที่แสดงออกอย่างชัดเจนโดยที่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่ลักษณะของการเคลื่อนไหวในช่วงแรกๆ ตั้งแต่ปี 2557 ชาวบ้านกลุ่มนี้ได้แสดงการคัดค้านในเชิงสัญลักษณ์อยู่ตลอดเวลาว่าไม่สนับสนุนให้มีการตั้งโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้า เช่น การประชาสัมพันธ์โดยการนำรถกระบะบรรทุกเครื่องกระจายเสียงไปตามพื้นที่ในหมู่บ้านโดยให้ประชาชนในพื้นที่ตระหนักถึงผลเสียของการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้า นอกจากนี้ชาวบ้านกลุ่มดังกล่าวก็ยังมีการทำป้ายและมีการติดป้ายที่มีเนื้อหาที่แสดงถึงความไม่ต้องการให้มีโครงการดังกล่าวเกิดขึ้น เป็นต้น ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์แกนนำกลุ่มเรารักไพศาลีเพื่อการคัดค้านโครงการนี้ให้ความเห็นว่า การเคลื่อนไหวภาคประชาชนในระยะเวลาที่ผ่านมาชาวบ้านมีการรวมกลุ่มทำกันเองซึ่งพื้นฐานของการกระทำก็คือการคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้รวมถึงผลกระทบที่จะตกทอดไปสู่ลูกหลานในหมู่บ้านในภายภาคหน้า การดำเนินการคัดค้านดังกล่าวไม่ได้มีกลุ่มคนภายนอกหรือมีกลุ่มทุนให้การสนับสนุนแต่อย่างใด โดยประเด็นที่สำคัญชาวบ้านในพื้นที่นี้พร้อมใจที่จะบริจาคทรัพย์บางส่วนเพื่อเป็นทุนในการดำเนินในการรณรงค์เพื่อไม่ให้โรงงานไฟฟ้าขยะแห่งนี้เกิดขึ้นมาได้ ตลอดระยะเวลาในการเคลื่อนไหวกลุ่มชาวบ้านใช้ชื่อในการเคลื่อนไหวว่า “กลุ่มเรารักไพศาลี”

ฉะนั้น ในระยะเริ่มต้นของรูปแบบการเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่มีการคัดค้านการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ จะเห็นได้ว่าเป็นการดำเนินการของคนในพื้นที่ที่กระทำกันเองภายใต้ชื่อที่เรียกกันว่า “กลุ่มเรารักไพศาลี” การเคลื่อนไหวดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นใน

⁴⁵ ลุงบุญส่ง. แกนนำชาวบ้านในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

⁴⁶ นายวุฒิ. แกนนำชาวบ้านในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

ห้องที่ภายหลังจากการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ทั้งนี้รวมถึงการติดป้ายตามบริเวณที่อยู่อาศัยเพื่อแสดงเจตจำนงว่าอย่างไรจะไม่ยอมให้มีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะนี้ขึ้น นอกจากนี้การเคลื่อนไหวในภาคประชาชนดังกล่าวยังมีการตรวจสอบท่าทีขององค์กรบริหารส่วนตำบลไพศาลีว่ามีส่วนได้ส่วนเสียในกรณีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนี้หรือไม่ ในประเด็นนี้แกนนำและชาวบ้านบางส่วนค่อนข้างเป็นกังวลเนื่องจากแกนนำและชาวบ้านไม่มีความรู้ในเรื่องข้อกฎหมายดังนั้นจึงทำให้ชาวบ้านและแกนนำที่คัดค้านโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะต้องหาผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายและมีความระมัดระวังเกี่ยวกับเอกสารราช ดังนั้นกล่าวได้ว่าในระยะเริ่มต้นของการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะของกลุ่มคนรักไพศาลียังไม่มีรูปแบบการเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่ชัดเจนจะมีก็เพียงแต่การติดป้ายและประชาสัมพันธ์เท่านั้น

ในระยะต่อมาจากสถานการณ์เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2558 ทางบริษัท เสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด ได้มีการวางศิลาฤกษ์ในพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาวังตลอด เพื่อที่จะทำการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะโดยมีนักลงทุนต่างชาติจากประเทศเกาหลีและตัวแทนจากบริษัท เสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด ร่วมทำพิธี นอกจากนี้ยังมีการเชิญเจ้าหน้าที่รัฐและชาวบ้านบางส่วนเข้าร่วมพิธีดังกล่าว จากเหตุการณ์ในครั้งนี้ชาวบ้านในพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาวังตลอด จึงมีการรวมตัวกันอีกครั้งเพื่อทำการคัดค้าน ในระยะนี้แกนนำคนหนึ่งในพื้นที่หมู่ที่ 8 จากข้อมูลพบว่า ชาวบ้านได้มีการรวมตัวกันอีกครั้งภายใต้ชื่อกลุ่มคนรักไพศาลี โดยครั้งนี้แกนนำได้เข้าไปปรึกษากับอดีตผู้อำนวยการโรงเรียน กฤษ ยอดทอง ซึ่งชาวบ้านเล็งเห็นว่ามีความรู้เกี่ยวกับการประสานติดต่อกับราชการและข้อกฎหมายดังนั้นจึงขอให้อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน กฤษ ยอดทอง เป็นประธานคณะทำงานกลุ่มคนรักไพศาลี โดย กฤษ ยอดทอง⁴⁷ กล่าวว่า “ตอนที่ผมมาวันแรกนั้นเราก้ตั้งคณะกรรมการทำงานกัน เขาก็มอบหมายให้ผมเป็นประธาน ก่อตั้งเลขา มีกรรมการ มีปฏิคม มีเลขา โดยทุกภาคส่วนต้องเรียนรู้ร่วมกัน แต่ว่าทุกคนก็ให้เกียรตินะมีอะไรก็มาช่วยมาคุยกัน เราจะปรึกษากันให้จบตรงนี้ ผมให้ข้อคิดกับสมาชิกทุกคนทุกครั้งอย่าแข่งกระด้างไปได้ อย่าไปสร้างศัตรูหรือว่าปัญหาเพิ่ม ถ้าตราบใดเราสร้างปัญหาเพิ่มไว้อย่างไรเขาเขาก็อาจตัดขา แข็งความขึ้นโรงขึ้นศาลเราต้องหลีกเลี่ยงการปะทะ สิ่งเหล่านี้เราจะพยายามจะไม่ให้เกิดขึ้น” ทั้งนี้ จากการรวมตัวกันของกลุ่มเรารักไพศาลีหลังจากการจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเริ่มมีโครงสร้างที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในระยะนี้รูปแบบการเคลื่อนไหวภาคประชาชนของชาวบ้านในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบเริ่มมีการจัดวางองค์กรอย่างเป็นทางการโดยมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและติดต่อกับแกนนำกับชาวบ้าน ทั้งนี้หลังจากที่มีการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มคนรักไพศาลีแล้วก็ได้ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านมากขึ้น ซึ่งจากการลงพื้นที่พบว่าจำนวนชาวบ้านที่คัดค้านโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้ามีอยู่ประมาณ 800 คน โดยในคณะทำงานมีหน้าที่แตกต่างกันไป เช่น ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายรักษาความปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนี้สถานที่ที่กลุ่มคนรักไพศาลีใช้นัดพบปะรวมตัวกันในการติดตามความคืบหน้าในประเด็นการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะก็ได้รับความเมตตาจากพุทธสถานศาลือโสภในเขตชุมชนศาลือโสภ โดยพุทธสถานศาลือโสภเล็งเห็นว่าการที่ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากโครงการที่มีความชัดเจนนั้นจึงทำให้พุทธสถานศาลือโสภเป็นพื้นที่ที่กลายมาเป็นจุดศูนย์กลางในการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี โดยแกนนำและชาวบ้านจะมีการนัดรวมตัวเพื่อชี้แจงสถานการณ์และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าทุกๆ วันอาทิตย์ นอกจากนี้รูปแบบของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในพื้นที่ตำบลไพศาลียังมีช่องทางในการดำเนินการ

⁴⁷ ผอ.กฤษ. แกนนำกลุ่มเรารักไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

คัดค้านซึ่งก็คือการใช้สื่อเข้ามาเกี่ยวข้องโดยมีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวผ่านรายการสามัคคีประชาชน

ดังนั้นในประเด็นเรื่องรูปแบบการเคลื่อนไหวกภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ กล่าวสรุปได้เป็น 2 ระยะ คือ

ระยะแรก การเคลื่อนไหวในลักษณะที่ไม่เป็นทางการซึ่งกระทำโดยชาวบ้านและแกนนำในพื้นที่ซึ่งการเคลื่อนไหวในระยะนี้แกนนำและชาวบ้านแสดงการคัดค้าน เช่น การขึ้นป้าย การนำรถประชาสัมพันธ์ เป็นต้น โดยไม่มีจำนวนสมาชิกกลุ่มอย่างแน่ชัด การดำเนินการเคลื่อนไหวคัดค้านส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านความรู้ที่เกี่ยวกับเอกสารราชการและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่สอง การเคลื่อนไหวในระยะนี้มีรูปแบบขององค์กรมากขึ้นโดยมีการจัดตั้งคณะทำงานคนรักไพศาลขึ้นมาโดยมีจำนวนสมาชิกทั้งชาวบ้านและแกนนำที่มีอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายของการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ยังมีการแบ่งหน้าที่ของแต่ละคนในองค์กร เช่น ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายรักษาความปลอดภัย เป็นต้น ในระยะนี้แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของขบวนการเคลื่อนไหวในภาคประชาชน โดยสามารถมีการรายงานสถานการณ์ความเคลื่อนไหว มีการนัดพบปะในการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการคัดค้านในทุกๆ วันอาทิตย์ โดยใช้พื้นที่ของพุทธสถานศาลือโสภเป็นศูนย์กลางในการเคลื่อนไหว

ภาพที่ 4.5 การเคลื่อนไหวภาคประชาชนกลุ่มรักไพศาล ณ หมู่บ้านศาลือโสภ

อย่างไรก็ดี การก่อตั้งกลุ่มคนรักไฟศาลิกรณิคัดค้านการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ได้มีการก่อตั้งกลุ่มคนรักไฟศาลิเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาที่ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไฟศาลิไม่ต้องการให้มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยเริ่มแรกเกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านในพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาวังหลอด โดยชาวบ้านดังกล่าวอาศัยอยู่ในรัศมีของโครงการก่อสร้าง ดังนั้นจึงไม่เห็นด้วยและมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นดังนั้นจึงออกมาคัดค้านเช่นการยื่นป้ายเป็นต้นในช่วงนี้ยังมีจำนวนชาวบ้านที่ทราบเกี่ยวกับประเด็นการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไม่มากนัก แต่ภายหลังในวันที่ 12 กันยายน 2558 ทางบริษัท เสริมทรัพย์ไฟศาลิกรูป 1999 จำกัด ได้มีการวางศิลาฤกษ์ในพื้นที่ทำให้ประเด็นการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะได้รับความสนใจจากชาวบ้านซึ่งเป็นผลให้มีจำนวนผู้คัดค้านเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์แกนนำในประเด็นที่ว่า การเคลื่อนไหวคัดค้านประเด็นปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากความต้องการของชาวบ้านเองหรือมีหน่วยงานองค์กรอิสระภายนอกเป็นผู้ให้คำแนะนำ จากประเด็นดังกล่าวแกนนำได้ให้ข้อมูลว่า การที่ชาวบ้านออกมาคัดค้านก็เนื่องจากสำนึกของการหวงแหนพื้นที่ที่กังวลจะได้รับผลทบทจากโครงการดังกล่าว ดังนั้นจึงมีการรวมตัวกันซึ่งไม่ได้มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง การคัดค้านดังกล่าวแกนนำให้ข้อมูลว่าเป็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนภายใต้กลุ่มที่ชื่อว่า “กลุ่มคนรักไฟศาลิ”

ปัจจุบันกลุ่มคนรักไฟศาลิได้มีการขยายจำนวนผู้เข้าร่วมมากขึ้นจากแต่เดิมมีเพียงคนในพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาวังหลอด ฉะนั้นกลุ่มคนรักไฟศาลิจึงมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาอย่างเป็นทางการเพื่อที่จะขับเคลื่อนเจตนารมณ์ของชาวบ้านทั้งนี้ รวมถึงปัญหาที่ชาวบ้านต้องเผชิญในการเคลื่อนไหวก็คือการทำหนังสือราชการและข้อกฎหมายซึ่งชาวบ้านค่อนข้างเป็นปัญหา ภายหลังจากการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาก็ได้มีการติดประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ปัญหาที่ตามมาก็คือพื้นที่ในการรวมกลุ่มและปรึกษาหารือ ดังนั้นกลุ่มคนรักไฟศาลิจึงขออนุญาตใช้พื้นที่พุทธสถานศาลิโศกเป็นพื้นที่นัดหมายชาวบ้านและแกนนำในการคัดค้านโครงการดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีกิจกรรมและการชุมนุมคัดค้านกันอย่างต่อเนื่องของชาวบ้านในพื้นที่นี้

กล่าวโดยสรุป ประเด็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไฟศาลิ อำเภอไฟศาลิ จังหวัดนครสวรรค์ กระทั่งส่งผลให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมคัดค้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ (กลุ่มเรารักไฟศาลิ) สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4.6 สาเหตุความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์

จากแผนภาพแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของความขัดแย้งโดยพบว่า ปัญหาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลเกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ การกำหนดประเด็นปัญหาาร่วมกันกับประชาชน และการยอมรับโครงการที่เกิดจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ได้ส่งผลให้ประชาชนไม่เข้าใจประเด็นปัญหาและมองว่าการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไม่มีความจำเป็นต่อพื้นที่ นอกจากนี้การที่ภาครัฐเพิกเฉยต่อกระบวนการการทำประชาคมและปล่อยให้กระบวนการดังกล่าวเป็นหน้าที่ของภาคเอกชนฝ่ายเดียว ทำให้ภาคประชาชนรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับความชอบธรรมในกระบวนการการทำประชาคมที่ถูกต้อง รวมทั้งการที่ อบต. ได้อนุญาตให้บริษัทเอกชนใช้พื้นที่โดยไม่สอบถามความเห็นจากชาวบ้านก็เป็นสาเหตุของความขัดแย้งด้วยเช่นกัน เพราะขั้นตอนที่ขอสร้างและจัดประชุมชาวบ้านคือพื้นที่หมู่ 6 บ้านโคกเตือ ซึ่งอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ก็ได้อนุมัติให้เอกชนใช้พื้นที่หมู่ 6 ในตอนแรก แต่ในการใช้พื้นที่จริงของภาคเอกชนกลับเปลี่ยนไปใช้อีกพื้นที่หนึ่งคือหมู่ 8 บ้านใหม่วาริเยน อีกทั้งยังมีประเด็นความไม่โปร่งใสของรายชื่อประชาชนผู้เซ็นด์รับรองโครงการที่ภาคประชาชนรู้สึกว่าคุณที่มาจากรายชื่อผู้เซ็นด์รับรองโครงการไม่เป็นความจริง เป็นเท็จ และไม่โปร่งใส ทำให้ภาคประชาชนไม่ยินยอมและเริ่มรวมตัวกันคัดค้านกลายเป็นความขัดแย้งต่อมา

จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของภาครัฐและภาคประชาชนได้ชี้ให้เห็นว่า การทำงานของภาครัฐในหลายๆ ส่วนมีข้อบกพร่อง อาทิเช่น การประชาสัมพันธ์ การทำประชาคม เป็นต้น แนวทางที่ดีซึ่งรัฐควรนำไปปรับปรุง คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีควรมุ่งเน้นให้องค์กรประชาชนและประชาชนในพื้นที่รวมทั้งภาคีการพัฒนาภาครัฐได้มีการเรียนรู้และเข้าใจจริงทั้งในข้อมูลของชุมชนและปัจจัยแวดล้อมภายนอก ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างทั่วถึง กว้างขวางโดยพร้อมเพรียงกัน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน ต้องร่วมกันพิจารณากำหนดกลุ่มเป้าหมาย ที่จะเข้าร่วมในการจัดทำเวทีประชาคมไว้ให้ชัดเจน ซึ่งควรประกอบด้วย
 - ตัวแทนภาคเอกชน
 - แกนนำที่แท้จริงของชุมชน (หมู่บ้าน) ซึ่งอาจจะเป็นผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำศาสนา ผู้นำกลุ่ม/องค์กรที่มีการจัดตั้ง หรือรวมตัวกันในหมู่บ้าน/ตำบล และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น
 - หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นตัวแทนกลุ่มบ้าน ชุมชน
 - ตัวแทนภาคราชการและองค์กรเอกชน ที่มีบทบาทหน้าที่หรือแผนงานโครงการที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย
 - ผู้ปกครองและบริหารท้องถิ่น อันได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีควรดำเนินบทบาทเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานของตนโดยวิธีการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย กิจกรรม และผลงานต่างๆ ของรัฐ เพื่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี และเพื่อเรียกร้องการสนับสนุนจากประชาชนอันจะเป็นการป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน ส่งผลให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความนิยม และการสนับสนุนจากประชาชนในการสร้างสรรค์ความสำเร็จแก่หน่วยงาน
3. กำหนดประเด็นปัญหาร่วมกับชุมชนทุกครั้ง โดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรเข้าร่วมเวทีร่วมกับภาคประชาชน ได้ร่วมกันพิจารณาตามเหมาะสม และเป็นไปได้ของกิจกรรมทางเลือกที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหาของชุมชนที่สอดคล้องกับระเบียบข้อกำหนดทางราชการแนวคิดทางวิชาการ ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และเป็นกิจกรรมที่มีโอกาสสูงที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน โดยมีความคุ้มค่าและกระจายประโยชน์ไปถึงคนส่วนใหญ่ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เรียนรู้สถานการณ์ที่เป็นจริงของชุมชนซึ่งสมบูรณ์ให้มากที่สุด อันเป็นการส่งเสริมให้ภาคประชาชนที่เข้าร่วมเวทีประชาคมได้ร่วมกันระดมและเสนอปัญหาความต้องการที่แท้จริงของคนส่วนใหญ่ในชุมชน ทั้งมูลเหตุที่มีของปัญหานั้นๆ ร่วมกันพิจารณากำหนดกิจกรรมทางเลือกที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวโดยสอดคล้องกับขีดความสามารถศักยภาพและทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิม

ภาพที่ 4.7 การรับฟังปัญหาและหาแนวทางแก้ไขของภาคประชาชน

4.4 ความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ในส่วนของประเด็นเรื่องความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยมีประเด็นคำถามในส่วนแรกในด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และในส่วนที่สองเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพ

สาส์น อำเภอสทิงพระ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยน้ำลาด, หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำลาดเหนือ, หมู่ที่ 3 บ้านเนินทอง, หมู่ที่ 4 บ้านเขารธรรมบท, หมู่ที่ 6 บ้านโคกเตี้ย, หมู่ที่ 7 บ้านโคกสามัคคี, หมู่ที่ 8 บ้านใหม่วาริเยน รวมทั้งสิ้นจำนวนทั้งสิ้น 366 ตัวอย่าง โดยวิจัยจะนำเสนอข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	143	40
หญิง	223	60
รวม	366	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และเป็นเพศหญิงจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 4.2 แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	10	2
21 – 30 ปี	48	13
31 – 40 ปี	51	14
41 ปีขึ้นไป	256	71
รวม	365	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 ปี จำนวนทั้งสิ้น 256 คน คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14 รองลงมาคืออายุ 21 – 30 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13 คนและน้อยที่สุดมีอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2 คนตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	358	97.5
ปริญญาตรี	7	1.9
รวม	365	99.5

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวนทั้งสิ้น 358 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	16	4.4
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	1.9
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	42	11.4
เกษตรกร/ชาวน/ชาวไร่	299	81.5
อื่นๆ	1	3
รวม	365	99.5

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร/ชาวน/ชาวไร่มากที่สุดจำนวนทั้งสิ้น 299 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 คน รองลงมาคืออาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 คน และน้อยที่สุดคืออาชีพอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามรายได้

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	283	77.1
5,000 – 10,000 บาท	67	18.3
10,001-บาทขึ้นไป	15	4.1
รวม	365	99.5

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 283 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 รองลงมา มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 คน และน้อยที่สุดคือรายได้ 10,001-บาทขึ้นไปจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 คนตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 3 ปี	1	0.3
3-5 ปี	2	0.5
5 ปีขึ้นไป	362	98.6
รวม	365	99.5

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากที่สุด 5 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 362 คน คิดเป็นร้อยละ 98.6 รองลงมา มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 3-5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 คน และน้อยที่สุดคือระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 คนตามลำดับ

2. การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

ผลการศึกษาในส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยต้องการตอบคำถามในวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ถึงการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยสรุปผลการวิเคราะห์ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาและแจกแจงเป็นตารางเพื่อแสดงข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ จำนวนร้อยละ สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงาน
ขยะโดยจำแนกตามคำถาม

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1.ท่านทราบหรือไม่ว่ามีโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ในพื้นที่หมู่ 8 ตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์	1.53	0.60	ไม่แน่ใจ
2.ท่านทราบข่าวการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจากการ ประชาสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	1.84	0.59	ไม่แน่ใจ
3.ท่านทราบหรือไม่ว่าก่อนหน้านี้มีกระบวนการในการรับฟังความ คิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี	2.07	0.39	ไม่แน่ใจ
4.ท่านทราบหรือไม่ว่าบริษัทเอกชนรายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการ ก่อสร้างไฟฟ้าจากพลังงานขยะ	1.83	0.48	ไม่แน่ใจ
5.ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อดีของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ เป็น แหล่งพลังงานราคาถูก ช่วยลดปัญหาการกำจัดขยะ สร้างงานแก่คน ในชุมชน และสร้างรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี	2.24	0.56	ไม่แน่ใจ
6.ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อเสียของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ ใช้ ปริมาณน้ำจำนวนมากในขั้นตอนการผลิตต่อวัน ก่อให้เกิดฝุ่นควันจาก การเผาไหม้ รวมทั้งส่งผลให้แหล่งน้ำและผิวดินเสี่ยงที่จะปนเปื้อน สารพิษ	1.45	0.53	ไม่แน่ใจ
7.ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีต้องใช้ขยะวัน 600 ตัน/ต่อวัน และมีสัญญาการดำเนินโครงการเป็นเวลา 25 ปี	1.85	0.47	ไม่แน่ใจ
8.ท่านทราบหรือไม่ว่ามีกระบวนการขนส่งขยะจากองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามาในพื้นที่ชุมชนไพศาลีวันละ 600 ตัน/ต่อวัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีรถขนส่งขยะทุกพลา้น อาจเกิดติดขัด เป็นต้น	1.85	0.52	ไม่แน่ใจ
9.การก่อตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีทำให้เกิด “กลุ่มเรารักไพศา ลี” ซึ่งเป็นกลุ่มกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม	1.77	0.58	ไม่แน่ใจ
10.ท่านทราบหรือไม่ว่าปัญหาที่พบจากการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะใน พื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย คือ ค่าใช้จ่ายในการจัดการสูง นวัตกรรม บางอย่างยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดวิศวกรเครื่องกลและวิศวกรไฟฟ้าที่ จะมาดูแลจัดการให้ได้มาตรฐาน ส่งผลการดำเนินการยังไม่เกิด ประสิทธิภาพมากพอและขาดทุน	1.85	0.52	ไม่แน่ใจ
สรุปค่าเฉลี่ย	1.82		ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการ โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในภาพรวมสรุปค่าเฉลี่ย 1.82 อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยในรายละเอียดพบว่า

คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อดีของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ เป็นแหล่งพลังงานราคาถูก ช่วยลดปัญหาการกำจัดขยะ สร้างงานแก่คนในชุมชน และสร้างรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี (ค่าเฉลี่ย 2.24) ท่านทราบหรือไม่ว่าก่อนหน้านี้อามีกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี (ค่าเฉลี่ย 2.07) ท่านทราบหรือไม่ว่า ปัญหาที่พบจากการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย คือ ค่าใช้จ่ายในการจัดการสูง นวัตกรรมบางอย่างยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดวิศวกรเครื่องกลและวิศวกรไฟฟ้าที่จะมาดูแลจัดการให้ได้มาตรฐาน ส่งผลการดำเนินการยังไม่เกิดประสิทธิภาพมากพอและขาดทุน (ค่าเฉลี่ย 1.85) ท่านทราบหรือไม่ว่ามีกระบวนการขนส่งขยะจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามาในพื้นที่ชุมชนไพศาลีวันละ 600 ตัน/ต่อวัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีรถขนส่งขยะพุกพ่วน อาจเกิดติดขัด เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.85) ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีต้องใช้ขยะวัน 600 ตัน/ต่อวัน และมีสัญญาการดำเนินโครงการเป็นเวลา 25 ปี (ค่าเฉลี่ย 1.85) ท่านทราบข่าวการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจากการประชาสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.84) ท่านทราบหรือไม่ว่าบริษัทเอกชนรายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการก่อสร้างไฟฟ้าจากพลังงานขยะ (ค่าเฉลี่ย 1.83) การก่อตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีทำให้เกิด “กลุ่มเรารักไพศาลี” ซึ่งเป็นกลุ่มกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 1.77) ท่านทราบหรือไม่ว่ามีโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ในพื้นที่หมู่ 8 ตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ (ค่าเฉลี่ย 1.53) และน้อยที่สุด ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อเสียของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ ใช้ปริมาณน้ำจำนวนมากในขั้นตอนการผลิตต่อวัน ก่อให้เกิดฝุ่นควันจากการเผาไหม้รวมทั้งส่งผลให้แหล่งน้ำและผิวดินเสี่ยงที่จะปนเปื้อนสารพิษ (ค่าเฉลี่ย 1.45) ตามลำดับ

โดยผลการศึกษาอย่างละเอียดมีดังต่อไปนี้

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 1 ในประเด็น ท่านทราบหรือไม่ว่ามีโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ในพื้นที่หมู่ 8 ตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ ไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 1.53) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ว่าไม่แน่ใจว่ามีสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่หมู่ 8 ตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 คน ไม่ทราบจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 42 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 2 ในประเด็น ท่านทราบข่าวการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจากการประชาสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ ไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 1.84) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ว่าไม่แน่ใจว่ามีการให้ข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์ โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 คน ไม่ทราบจำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 3 ในประเด็น ท่านทราบหรือไม่ว่าก่อนหน้านี้อามีกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี (ค่าเฉลี่ย

2.07) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจว่ามีกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 คน ไม่ทราบจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 คน ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 4 ในประเด็น ท่านทราบหรือไม่ว่าบริษัทเอกชนรายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการก่อสร้างไฟฟ้าจากพลังงานขยะ (ค่าเฉลี่ย 1.83) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจว่ามีบริษัทเอกชนรายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการก่อสร้างไฟฟ้าพลังงานขยะโดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 คน ไม่ทราบจำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 5 ในประเด็น ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อดีของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ เป็นแหล่งพลังงานราคาถูก ช่วยลดปัญหาการกำจัดขยะ สร้างงานแก่คนในชุมชน และสร้างรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี (ค่าเฉลี่ย 2.24) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจถึงข้อดีของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 คน ไม่ทราบจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 6 ในประเด็น ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อเสียของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ ใช้ปริมาณน้ำจำนวนมากในขั้นตอนการผลิตต่อวัน ก่อให้เกิดฝุ่นควันจากการเผาไหม้ รวมทั้งส่งผลให้แหล่งน้ำและผิวดินเสี่ยงที่จะปนเปื้อนสารพิษ (ค่าเฉลี่ย 1.45) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจถึงข้อเสียของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 คน ไม่ทราบจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 7 ในประเด็น ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีต้องใช้ขยะวัน 600 ตัน/ต่อวัน และมีสัญญาการดำเนินโครงการเป็นเวลา 25 ปี (ค่าเฉลี่ย 1.85) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจถึงจำนวนขยะและสัญญาของโครงการ โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 คน ไม่ทราบจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 8 ในประเด็น ท่านทราบหรือไม่ว่ามีกระบวนการขนส่งขยะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามาในพื้นที่ชุมชนไพศาลีวันละ 600 ตัน/ต่อวัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีรถขนส่งขยะพุกพ่วน อาจเกิดติดเชื่อ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.85) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจถึงจำนวนขยะและผลกระทบจากการขนส่ง โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 คน ไม่ทราบจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 70.3 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 คน ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 9 ในประเด็นการก่อตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีทำให้เกิด “กลุ่มเรารักไพศาลี” ซึ่งเป็นกลุ่มกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 1.77) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจถึงการเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 คน ไม่ทราบจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 10 ในประเด็นท่านทราบหรือไม่ว่าปัญหาที่พบจากการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย คือ ค่าใช้จ่ายในการจัดการสูง นวัตกรรมบางอย่างยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดวิศวกรเครื่องกลและวิศวกรไฟฟ้าที่จะมาดูแลจัดการให้ได้มาตรฐาน ส่งผลการดำเนินการยังไม่เกิดประสิทธิภาพมากพอและขาดทุน (ค่าเฉลี่ย 1.85) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่แน่ใจถึงปัญหาการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่าทราบ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 คน ไม่ทราบจำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 คน และไม่แน่ใจ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 คน ตามลำดับ

3.ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

ผลการศึกษาในส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยต้องการตอบคำถามในวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะโดยสรุปผลการวิเคราะห์ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาและแจกแจงเป็นตารางเพื่อแสดงข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ จำนวนร้อยละ สถิตีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะโดยจำแนกตามคำถาม

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ท่านเข้าร่วมการทำประชาคมในการก่อสร้างโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	1.26	0.63	น้อยที่สุด
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวต่อประเด็นโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	1.55	1.03	น้อยที่สุด
3. ท่านมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารว่าจะมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	1.68	0.89	น้อยที่สุด
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพิจารณาสาเหตุและวัตถุประสงค์ของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	1.27	0.67	น้อยที่สุด
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางหรือพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือ	1.29	0.73	น้อยที่สุด

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
คณะกรรมการชุมชน			
6.ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่	1.22	0.62	น้อยที่สุด
7.ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่	1.12	0.54	น้อยที่สุด
สรุปค่าเฉลี่ย	1.34		น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยรวม 1.34 ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยในรายละเอียดพบว่า

คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารว่าจะมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.68) ท่านมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวต่อประเด็นโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.55) ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางหรือพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือคณะกรรมการชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.29) ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพิจารณาสาเหตุและวัตถุประสงค์ของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.27) ท่านเข้าร่วมการทำประชาคมในการก่อสร้างโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.26) ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.22) และท่านมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.22) ตามลำดับ

โดยผลการศึกษาอย่างละเอียดมีดังต่อไปนี้

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 1 ในประเด็นท่านเข้าร่วมการทำประชาคมในการก่อสร้างโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.26) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ว่าเข้าร่วมการทำประชาคมในการก่อสร้างโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะน้อยที่สุด โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าปานกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อยที่สุด จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 81.2 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 2 ในประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวต่อประเด็นโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.55) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ว่าการเคลื่อนไหวต่อประเด็นโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะน้อยที่สุด โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน 13 คน คิด

เป็นร้อยละ 3.5 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าปานกลาง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อยที่สุด จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 คน ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 3 ในประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารว่าจะมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.68) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ว่าการมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารว่าจะมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะน้อยที่สุด โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าปานกลาง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อยที่สุด จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 57.2 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 4 ในประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพิจารณาสาเหตุและวัตถุประสงค์ของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.27) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ว่าการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพิจารณาสาเหตุและวัตถุประสงค์ของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่น้อยที่สุด โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อย 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อยที่สุด จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 80.9 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 5 ในประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางหรือพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือคณะกรรมการชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.29) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ว่ามีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางหรือพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือคณะกรรมการชุมชนน้อยที่สุด โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าปานกลาง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อย 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อยที่สุด จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 คน ตามลำดับ
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 6 ในประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ(ค่าเฉลี่ย 1.22) แสดงให้เห็นแนวโน้มของการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯน้อยที่สุด โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าปานกลาง

จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อย 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อยที่สุด จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 คน ตามลำดับ

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 7 ในประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ(ค่าเฉลี่ย 1.12) แสดงให้เห็นแนวโน้มของการมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯน้อยที่สุด โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามตอบว่ามากที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่ามาก จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าปานกลาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 คน ผู้ตอบสอบถามตอบว่าน้อยที่สุด จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2 คน ตามลำดับ

4.ความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

ผลการศึกษาในส่วนที่ 4 ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยต้องการตอบคำถามในวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ถึงความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะโดยสรุปผลการวิเคราะห์ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาและแจกแจงเป็นตารางเพื่อแสดงข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ จำนวนร้อยละ สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานที่ประกอบด้วย Independent Samples T-TEST, One Way Anova Test และ Chi-Square Test ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับต้องการโดยจำแนกตามคำถาม

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ท่านต้องการให้มีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	1.1	0.56	น้อยสุด
2. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	2.42	1.73	น้อย
3. ท่านต้องการมีบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	2.26	1.73	น้อย
4. ท่านต้องการให้ยกเลิกโครงการการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ	4.54	1.20	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย	2.58		น้อย

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความต้องการที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในภาพรวมค่าเฉลี่ยรวม 2.58 อยู่ในระดับน้อย โดยในรายละเอียดพบว่า

คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านต้องการให้ยกเลิกโครงการการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 4.54)

คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 2.41) ท่านต้องการมีบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 2.26)

คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อยน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านต้องการให้มีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.1)

โดยผลการศึกษาอย่างละเอียดมีดังต่อไปนี้

- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 1 ในประเด็น ท่านต้องการให้มีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระดับความต้องการน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.1) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่ต้องการให้มีการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะโดยพบว่าผู้ตอบสอบถามเกินครึ่งหนึ่งกว่า 350 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 คน
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 2 ในประเด็น ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระดับความต้องการน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.42) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่มีส่วนร่วมในการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะโดยพบว่าผู้ตอบสอบถามเกินครึ่งหนึ่งกว่า 196 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 คน
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 3 ในประเด็น ท่านต้องการมีบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระดับความต้องการน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.26) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ไม่มีส่วนร่วมในการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะโดยพบว่าผู้ตอบสอบถามเกินครึ่งหนึ่งกว่า 224 คน คิดเป็นร้อยละ 61 คน
- ผลการศึกษาของแบบสอบถามข้อที่ 4 ในประเด็น ท่านต้องการให้ยกเลิกโครงการการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระดับความต้องการมาก (ค่าเฉลี่ย 4.45) แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ที่ต้องการยกเลิกโครงการการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ โดยพบว่าผู้ตอบสอบถามเกินครึ่งหนึ่งกว่า 314 คน คิดเป็นร้อยละ 85.6 คน

จากข้อมูลเชิงปริมาณ ในด้านระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในภาพรวมสรุปค่าเฉลี่ย 1.82 อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในเชิงคุณภาพซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไปในแนวทางเดียวกันว่า ก่อนการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นชาวบ้านไม่ทราบข่าวการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจากการประชาสัมพันธ์จากช่องทางใดๆ ไม่ว่าจะเป็นทางวิทยุ โทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต เพราะกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีไม่ได้เกิดขึ้น

ในวงกว้าง ทั้งยังไม่ทราบข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ในพื้นที่หมู่ 8 ตำบลไพศาลี อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ การให้ข้อมูลของทางตัวแทนบริษัทก็มีเพียงด้านเดียวคือการให้ข้อมูลด้านดี คือ โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจะเป็นแหล่งพลังงานราคาถูก ช่วยลดปัญหาการกำจัดขยะ สร้างงานแก่คนในชุมชน และสร้างรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี แต่ไม่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสียของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ซึ่งการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะต้องใช้ปริมาณน้ำจำนวนมากในขั้นตอนการผลิตต่อวัน ก่อให้เกิดฝุ่นควันจากการเผาไหม้ รวมทั้งส่งผลให้แหล่งน้ำและผิวดินเสี่ยงที่จะปนเปื้อนสารพิษ รวมทั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีต้องใช้ขยะวัน 600 ตัน/ต่อวัน และมีสัญญาการดำเนินโครงการเป็นเวลา 25 ปี

ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยรวมถึง 1.34 ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เป็นไปในแนวทางเดียวกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า ก่อนการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นประชาชนโดยส่วนใหญ่ไม่ได้ร่วมการทำประชาคมในการก่อสร้างโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ไม่ได้มีการเคลื่อนไหวต่อประเด็นโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ไม่มีส่วนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพิจารณาสาเหตุและวัตถุประสงค์ของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ไม่มีแม้กระทั่งการเลือกแนวทางหรือพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือคณะกรรมการชุมชน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ หรือเลือกพื้นที่ในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ข้อมูลดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่ตำบลไพศาลีเกิดขึ้นหลังจากมีการเริ่มโครงการจัดสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่หมู่ 8 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังหลังจากนั้นมา โดยมีแกนนำหลักในการขับเคลื่อนประเด็นการคัดค้านการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ กลุ่มเรารักไพศาลี

อย่างไรก็ดี ด้านความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเฉลี่ยรวม 2.58 อยู่ในระดับน้อย ซึ่งข้อมูลสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากทุกภาคส่วน ประกอบกับการรวมตัวของภาคประชาชน การเกิดกลุ่มเรารักไพศาลี และจากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไปในแนวทางเดียวกันว่า ไม่ต้องการให้มีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ ต้องการมีบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ รวมทั้งต้องการให้ยกเลิกโครงการการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ

โดยภาพรวมงานวิจัยชิ้นนี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวคิดการเมืองภาคประชาชน (Political Society) ที่นำมาวิเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวสามารถใช้ได้จริง เพราะพื้นที่ไพศาลีถือเป็นพื้นที่ซึ่งเกิดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน โดยภาคประชาชนรู้สึกตัวเองไม่ได้รับความชอบธรรมจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะจึงเกิดการรวมตัวขึ้น ภาคประชาชนจึงถือว่ามีบทบาททางการเมืองมาก มีการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชน อีกทั้งภาคประชาชนยังได้สร้างขบวนการ/องค์กรภาคประชาชนขึ้นมา คือ “กลุ่มเรารักไพศาลี” เพื่อทำหน้าที่คานอำนาจกลุ่มทุนทั้งในและนอกรัฐ คานอำนาจรัฐ ตลอดจนอำนาจเหนือรัฐ ก่อให้เกิดความชอบธรรมหรือความยุติธรรมกับกลุ่มมากยิ่งขึ้น ในด้านแนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) ของกลุ่มเรารักไพศาลียังพบว่า กลุ่มมีรูปแบบขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ชัดเจนเป็นไปตามแบบแนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคม เนื่องจากกลุ่มเรารักไพศาลีเกิดจากการจัดตั้งของภาคประชาชนเองในการสร้างอำนาจต่อรองกับกลไกของรัฐ หรือแม้แต่ทุน ในระดับต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคม

“เรารักไฟศาลี” ถือว่ามีเป้าหมายหลักอยู่ที่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าไม้และที่ดินสาธารณะต่าง ๆ และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อคงความสมดุล ของระบบนิเวศน์ไว้ นอกจากนี้ก็เพื่อความชอบธรรมซึ่งภาคประชาชนควรจะได้รับจากกระบวนการของรัฐและเอกชนที่กลุ่มมองว่าไม่ถูกต้อง

สำหรับในแง่ของการมีส่วนร่วมตามหลักแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ในขั้นต้นจากการศึกษาพบว่า ภาคประชาชนไม่ถูกกระตุ้นให้เข้าสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมจากรัฐตั้งแต่ต้น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไฟศาลีเองไม่มีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างครอบคลุม รวมทั้งไม่ได้สนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาคมด้วย เพราะตามหลักการขั้นตอนของแนวคิดการมีส่วนร่วมแล้ว ภาครัฐควรต้องส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ ร่วมกันคิด ร่วมกันเสนอ ร่วมกันวางแผน ร่วมกันกำหนดนโยบาย ร่วมกันปฏิบัติการโครงการ นโยบายต่างๆ ที่มีผลกระทบกับตัวประชาชนทั้งโดยตรงและทางอ้อม ซึ่งจากข้อค้นพบของงานคือองค์การบริหารส่วนตำบลไฟศาลีขาดกระบวนการ และขั้นตอนการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจึงเกิดกลุ่มคัดค้านอย่างกว้างขวาง ไม่ได้ได้รับความร่วมมือ และเกิดเป็นความขัดแย้งซึ่งกันและกันในชุมชน นอกจากนี้รัฐยังละเลยในประเด็นสิทธิชุมชนด้วย ซึ่งตามหลักการแนวคิด “สิทธิชุมชน” คือ สิทธิการใช้ประโยชน์ สิทธิในการจัดการ และตรวจสอบ ถ่วงดุล “สิทธิปัจเจก” ซ้อนทับ “สิทธิชุมชน” โดยไม่ให้ฝ่ายหนึ่งไปละเมิดซึ่งกันและกัน เพราะการใช้พื้นที่ในชุมชน ไม่ใช่สิทธิครอบครองของรัฐอย่างเบ็ดเสร็จที่กีดกันการเกี่ยวข้องจากภายนอกอย่างสิ้นเชิง แต่เป็นกิจกรรมที่ต้องการการสนับสนุนจากเครือข่ายท้องถิ่น ประชาสังคม และรัฐ อย่างไรก็ดี ชุมชนก็ได้สร้างเงื่อนไข กติกา ที่มีการควบคุมการใช้จากภายนอก ป้องกันการละเมิดสิทธิชุมชน ทั้งนี้ หากภาครัฐสนับสนุนกระบวนการการมีส่วนร่วมและคำนึงถึงสิทธิชุมชนตั้งแต่ต้น ประชาสัมพันธ์ข่าวโครงการ ร่วมเสนอประเด็นปัญหาาร่วมกัน จัดให้มีการทำประชาคม ปัญหาความขัดแย้งและขบวนการคัดค้านโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่คงไม่เกิดขึ้น

ในด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในการก่อสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไฟศาลี จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานของ วิเชิด ทวีกุล, Noriko Hataya, และรตา อนุตรังกุล ที่กล่าวว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้าน มิได้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นลอยๆ ในสุญญากาศและไม่สามารถอธิบายความละเอียดอ่อนของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นด้วย การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านก็มีความซับซ้อนที่มากกว่าเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้กับนโยบายการจัดการทรัพยากรที่เป็นธรรมของรัฐเพียงมิติเดียว แต่กระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่นกับความเปลี่ยนแปลงภายในชุมชน คือการเปลี่ยนแปลงในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรภายในชุมชน ทั้งยังมีเป้าหมายในการเผยแพร่และผลักดันกระบวนการในทางสังคมสำหรับการพัฒนาในภูมิภาคและสันติภาพผ่านกระบวนการริเริ่มของประชาชนในระดับท้องถิ่น

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและรูปแบบการมีส่วนร่วมในโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล อำเภไพศาล จังหวัดนครสวรรค์

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยปริมาณรวมกับการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบกัน โดยการวิจัยเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที และการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ร่วมกับการวิจัยภาคสนาม วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยอาศัยการอธิบายภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดการเมืองภาคประชาชน (Political Society) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นว่าการคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับอำนาจของรัฐนั้นแท้จริงแล้วประชาชนที่รู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้นสามารถกระทำได้, แนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) เพื่อทำให้เข้าใจถึงปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่ออำนาจรัฐ, แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ในการศึกษาการเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่มีต่อสภาพปัญหาการสร้างโรงงานขยะพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล จังหวัดนครสวรรค์ มีนัยของการที่ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการตระหนักและเล็งเห็นถึงผลกระทบที่ตนเองจะได้รับจากการอนุมัติโครงการก่อสร้างของรัฐ, และแนวคิดสิทธิชุมชน (Community Rights) เพื่อศึกษาปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่ออำนาจในประเด็นการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ นอกจากนี้ยังนำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาอธิบายเพื่อร่วมชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่เหมือนและขัดแย้งกับผลการศึกษาของผู้ศึกษา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

5.1 อภิปรายผลการวิจัย

ความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และเป็นเพศหญิงจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 41 ปี จำนวนทั้งสิ้น 256 คน คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14 รองลงมาคืออายุ 21 – 30 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13 คนและน้อยที่สุดคืออายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2 คน ตามลำดับ มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวนทั้งสิ้น 358 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร/ชาวสวน/ชาวไร่มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 299 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 คน รองลงมาคืออาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 19 คน และน้อยที่สุดคืออาชีพอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3 คนตามลำดับ รายได้ส่วนใหญ่ของประชากรต่ำกว่า 5,000 บาทมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 283 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 รองลงมาคือรายได้ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 คน และน้อยที่สุดคือรายได้ 10,001-บาทขึ้นไปจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 คนตามลำดับ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากที่สุด 5 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 362 คน คิดเป็นร้อยละ 98.6 รองลงมาคือระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 3-5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 คน และน้อยที่สุดคือระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 คนตามลำดับ

2) การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในภาพรวมสรุปค่าเฉลี่ย คือ 1.82 อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยพบว่าคำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อดีของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ เป็นแหล่งพลังงานราคาถูก ช่วยลดปัญหาการกำจัดขยะ สร้างงานแก่คนในชุมชน และสร้างรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี (ค่าเฉลี่ย 2.24) ท่านทราบหรือไม่ว่าก่อนหน้านี้มีกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี (ค่าเฉลี่ย 2.07) ท่านทราบหรือไม่ว่าปัญหาที่พบจากการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย คือ ค่าใช้จ่ายในการจัดการสูง นวัตกรรมบางอย่างยังไม่มีประสิทธิภาพ ชาววิศวกรเครื่องกลและวิศวกรไฟฟ้าที่จะมาดูแลจัดการให้ได้มาตรฐาน ส่งผลต่อการดำเนินการยังไม่เกิดประสิทธิภาพมากพอและขาดทุน (ค่าเฉลี่ย 1.85) ท่านทราบหรือไม่ว่ามีกระบวนการขนส่งขยะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามาในพื้นที่ชุมชนไพศาลีวันละ 600 ตัน/ต่อวัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีรถขนส่งขยะพุกพ่วน อาจเกิดติดเชื่อ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.85) ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีต้องใช้ขยะวัน 600 ตัน/ต่อวัน และมีสัญญาการดำเนินโครงการเป็นเวลา 25 ปี (ค่าเฉลี่ย 1.85) ท่านทราบข่าวการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะจากการประชาสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.84) ท่านทราบหรือไม่ว่าบริษัทเอกชนรายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการก่อสร้างไฟฟ้า

จากพลังงานขยะ(ค่าเฉลี่ย 1.83) การก่อตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไพศาลีทำให้เกิด “กลุ่มเรารักไพศาลี” ซึ่งเป็นกลุ่มกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 1.77) ท่านทราบหรือไม่ว่ามีโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ในพื้นที่หมู่ 8 ตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ (ค่าเฉลี่ย 1.53) และน้อยที่สุด ท่านทราบหรือไม่ว่าข้อเสียของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ คือ ใช้ปริมาณน้ำจำนวนมากในขั้นตอนการผลิตต่อวัน ก่อให้เกิดฝุ่นควันจากการเผาไหม้ รวมทั้งส่งผลให้แหล่งน้ำและผิวดินเสี่ยงที่จะปนเปื้อนสารพิษ (ค่าเฉลี่ย 1.45) ตามลำดับ

3) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

ค่าเฉลี่ยรวม 1.34 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยในรายละเอียดพบว่า คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารว่าจะมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.68) ท่านมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวต่อประเด็นโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.55) ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางหรือพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือคณะกรรมการชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.29) ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพิจารณาสาเหตุและวัตถุประสงค์ของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.27) ท่านเข้าร่วมการทำประชาคมในการก่อสร้างโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.26) ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.22) และท่านมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.22) ตามลำดับ

4) ความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

ความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยรวม 2.58 อยู่ในระดับน้อย โดยในรายละเอียดพบว่า คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านต้องการให้ยกเลิกโครงการการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 4.54) คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 2.41) ท่านต้องการมีบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ (ค่าเฉลี่ย 2.26)

5.2 สรุปผลการวิจัย

สภาพปัญหาของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกันกับประชาชน และการยอมรับโครงการที่เกิดจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ได้ส่งผลให้ประชาชนไม่เข้าใจประเด็นปัญหาและมองว่าการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไม่มีความจำเป็นต่อพื้นที่ นอกจากนี้การที่ภาครัฐเพิกเฉยต่อกระบวนการการทำประชาคมและปล่อยให้กระบวนการดังกล่าวเป็นหน้าที่ของภาคเอกชนฝ่ายเดียว ทำให้ภาคประชาชนรู้สึกว่ตนเองไม่ได้รับความชอบธรรมในกระบวนการการทำประชาคมที่ถูกต้อง รวมทั้งการที่ อบต. ได้อนุญาตให้บริษัทเอกชนใช้พื้นที่โดยไม่สอบถามความเห็นจากชาวบ้านก็เป็นสาเหตุของความขัดแย้งด้วยเช่นกัน เพราะขั้นตอนที่ขอสร้างและจัดประชุมชาวบ้านคือพื้นที่หมู่ 6 บ้านโคกเตื่อ ซึ่งอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ก็ได้

อนุมัติให้เอกชนใช้พื้นที่หมู่ 6 ในตอนแรก แต่ในการใช้พื้นที่จริงของภาคเอกชนกลับเปลี่ยนไปใช้อีกพื้นที่หนึ่งคือหมู่ 8 บ้านใหม่วาริเยน อีกทั้งยังมีประเด็นความไม่โปร่งใสของรายชื่อประชาชนผู้เซ็นต์รับรองโครงการที่ภาคประชาชนรู้สึกว่ามีที่มาของรายชื่อผู้เซ็นต์รับรองโครงการไม่เป็นความจริง เป็นเท็จ และไม่โปร่งใส ทำให้ภาคประชาชนไม่ยินยอมและเริ่มรวมตัวกันคัดค้านกลายเป็นความขัดแย้งต่อมา

ในส่วนของการดำเนินงานของภาครัฐ พบว่า ภาครัฐไม่ได้มีการทำประชาคมด้วยตนเอง ซึ่งให้การทำประชาคมเป็นหน้าที่ของบริษัทเอกชนดำเนินการ โดยที่หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ช่วยนัดหมายและส่งคนของหน่วยงานเข้าร่วมประชุม ไม่มีการให้ข้อมูลล่วงหน้าเกี่ยวกับโครงการ ปล่อยให้ภาคเอกชนชี้แจงแต่ข้อดีของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะเท่านั้น ซึ่งผิดหลักการเพราะปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องของชุมชน โดยหน่วยงานภาครัฐอย่าง อบต.ไพศาลี ควรจะดำเนินบทบาทในการดำเนินการเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบอย่างรอบด้านทั้งผลดีและผลเสีย เพื่อประชาชนจะได้เข้าใจประเด็นปัญหา สามารถรวมตัวกันทำประชาคมในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป ด้วยเหตุผลที่การประชาคมควรเป็นเรื่องของสมาชิกทุกคนในชุมชน เมื่อมีสถานการณ์หรือปัญหาใดก็ย่อมเป็นทั้งสิทธิ หน้าที่เสรีภาพโดยชอบของสมาชิกหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนทุกคนมารวมกันคิด ร่วมกันทำโดยมีประชาคมเป็นที่ให้ออกาสแก่สมาชิกของชุมชน ด้วยความเชื่อมั่นว่าสมาชิกทุกคนสามารถคิดได้ ทำเป็น ถ้าเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความสามารถ ทั้งนี้เพราะพื้นที่ดังกล่าวถือเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของ อบต.ไพศาลี โดยตรง และผลกระทบที่เกิดขึ้นก็ย่อมเกิดกับประชาชนในความดูแลของหน่วยงานโดยตรงเช่นกัน นอกจากการทำงานที่ผิดพลาดในด้านการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบอย่างทั่วถึงและการละเลยการประชาคมหมู่บ้านแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานภาครัฐยังเป็นต้นเหตุหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างภาคประชาชนและผู้นำชุมชน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมชุมชนของ อบต.ไพศาลี กับประชาชนเป็นไปได้ยากขึ้น ด้วยเหตุที่ผู้นำชุมชนผู้ซึ่งเป็นกลุ่มประสานงานหลักระหว่าง อบต.ไพศาลี กับภาคประชาชนไม่ได้รับความไว้วางใจ กิจกรรมบางอย่างจึงไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

เมื่อสภาพปัญหาดังกล่าวยังคงดำรงอยู่จึงก่อให้เกิดรูปแบบการเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ กล่าวสรุปได้เป็น 2 ระยะ คือ

ระยะแรก การเคลื่อนไหวในลักษณะที่ไม่เป็นทางการซึ่งกระทำโดยชาวบ้านและแกนนำในพื้นที่ซึ่งการเคลื่อนไหวในระยะนี้แกนนำและชาวบ้านแสดงการคัดค้าน เช่น การขึ้นป้าย การนำรถประชาสัมพันธ์ เป็นต้น โดยไม่มีจำนวนสมาชิกกลุ่มอย่างแน่ชัด การดำเนินการเคลื่อนไหวคัดค้านส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านความรู้ที่เกี่ยวกับเอกสารราชการและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่สอง การเคลื่อนไหวในระยะนี้มีรูปแบบขององค์กรมากขึ้นโดยมีการจัดตั้งคณะทำงานคนรักไพศาลีขึ้นมาโดยมีจำนวนสมาชิกทั้งชาวบ้านและแกนนำที่มีอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายของการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ยังมีการแบ่งหน้าที่ของแต่ละคนในองค์กร เช่น ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายรักษาความปลอดภัย เป็นต้น ในระยะนี้แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของขบวนการเคลื่อนไหวในภาคประชาชน โดยสามารถมีการรายงานสถานการณ์ความเคลื่อนไหว มีการนัดพบปะในการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการคัดค้านในทุกๆ วันอาทิตย์ โดยใช้พื้นที่ของพุทธสถานศาลือโคกเป็นศูนย์กลางในการเคลื่อนไหว

อย่างไรก็ดี การก่อตั้งกลุ่มคนรักไพศาลีกรณีคัดค้านการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ ได้มีการก่อตั้งกลุ่มคนรักไพศาลีเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาที่ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีไม่ต้องการให้มีการ

ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยเริ่มแรกเกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านในพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาวังหลอด โดยชาวบ้านดังกล่าวอาศัยอยู่ในรัศมีของโครงการก่อสร้าง ดังนั้นจึงไม่เห็นด้วยและมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นดังนั้นจึงออกมาคัดค้านเช่นการยื่นป้ายเป็นต้นในช่วงนี้ยังมีจำนวนชาวบ้านที่ทราบเกี่ยวกับประเด็นการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไม่มากนัก แต่ภายหลังจากวันที่ 12 กันยายน 2558 ทางบริษัท เสริมทรัพย์ไพศาลกรู๊ป 1999 จำกัด ได้มีการวางศิลาฤกษ์ในพื้นที่ทำให้ประเด็นการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะได้รับความสนใจจากชาวบ้านซึ่งเป็นผลให้มีจำนวนผู้คัดค้านเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์แกนนำในประเด็นที่ว่า การเคลื่อนไหวคัดค้านประเด็นปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากความต้องการของชาวบ้านเองหรือมีหน่วยงานองค์กรอิสระภายนอกเป็นผู้ให้คำแนะนำ จากประเด็นดังกล่าวแกนนำได้ให้ข้อมูลว่า การที่ชาวบ้านออกมาคัดค้านก็เนื่องมาจากสำนึกของการหวงแหนพื้นที่ที่กังวลจะได้รับผลทบทจากโครงการดังกล่าว ดังนั้นจึงมีการรวมตัวกันซึ่งไม่ได้มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง การคัดค้านดังกล่าวแกนนำให้ข้อมูลว่าเป็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนภายใต้กลุ่มที่ชื่อว่า “กลุ่มคนรักไพศาลี”

ปัจจุบันกลุ่มคนรักไพศาลีได้มีการขยายจำนวนผู้เข้าร่วมมากขึ้นจากแต่เดิมมีเพียงคนในพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาวังหลอด ฉะนั้นกลุ่มคนรักไพศาลีจึงมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาอย่างเป็นทางการเพื่อที่จะขับเคลื่อนเจตนารมณ์ของชาวบ้านทั้งนี้ รวมถึงปัญหาที่ชาวบ้านต้องเผชิญในการเคลื่อนไหวก็คือการทำหนังสือราชการและข้อกฎหมายซึ่งชาวบ้านค่อนข้างเป็นปัญหา ภายหลังจากการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาได้มีการติดประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ปัญหาที่ตามมาก็คือพื้นที่ในการรวมกลุ่มและปรึกษาหารือ ดังนั้นกลุ่มคนรักไพศาลีจึงขออนุญาตใช้พื้นที่พุทธสถานศาลือโคกเป็นที่นัดหมายชาวบ้านและแกนนำในการคัดค้านโครงการดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีกิจกรรมและการชุมนุมคัดค้านกันอย่างต่อเนื่องของชาวบ้านในพื้นที่นี้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐ

ปัญหาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีเกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกันกับประชาชน และการยอมรับโครงการที่เกิดจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ได้ส่งผลให้ประชาชนไม่เข้าใจประเด็นปัญหาและมองว่าการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะไม่มีความจำเป็นต่อพื้นที่ นอกจากนี้การที่ภาครัฐเพิกเฉยต่อกระบวนการการทำประชาคมและปล่อยให้กระบวนการดังกล่าวเป็นหน้าที่ของภาคเอกชนฝ่ายเดียว ทำให้ภาคประชาชนรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับความชอบธรรมในกระบวนการการทำประชาคมที่ถูกต้อง รวมทั้งการที่ อบต. ได้อนุญาตให้บริษัทเอกชนใช้พื้นที่โดยไม่สอบถามความเห็นจากชาวบ้านก็เป็นสาเหตุของความขัดแย้ง ฉะนั้นจึงก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี โดยประกอบด้วย ระยะเวลา การเคลื่อนไหวในลักษณะที่ไม่เป็นทางการซึ่งกระทำโดยชาวบ้านและแกนนำในพื้นที่ซึ่งการเคลื่อนไหวในระยะนี้แกนนำและชาวบ้านแสดงการคัดค้าน เช่น การยื่นป้าย การนำรถประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ระยะที่สอง การเคลื่อนไหวในระยะนี้มีรูปแบบขององค์กรมากขึ้นโดยมีการจัดตั้งคณะทำงานคนรักไพศาลีขึ้นมาโดยมีจำนวนสมาชิกทั้งชาวบ้านและแกนนำที่มีอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายของการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนประเด็นความต้องการภาคประชาชนที่มีต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่พบว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขายน้อยมาก

จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของภาครัฐและภาคประชาชนได้ชี้ให้เห็นว่า การทำงานของภาครัฐในหลายๆ ส่วนมีข้อบกพร่อง อาทิเช่น การประชาสัมพันธ์ การทำประชาคม เป็นต้น แนวทางที่ดีซึ่งรัฐควรนำไปปรับปรุง คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีควรมุ่งเน้นให้องค์กรประชาชนและประชาชนในพื้นที่รวมทั้งภาคีการพัฒนาภาครัฐได้มีการเรียนรู้และเข้าใจจริงทั้งในข้อมูลของชุมชนและปัจจัยแวดล้อมภายนอก ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างทั่วถึง กว้างขวางโดยพร้อมเพรียงกัน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน ต้องร่วมกันพิจารณากำหนดกลุ่มเป้าหมาย ที่จะเข้าร่วมในการจัดทำเวทีประชาคมไว้ให้ชัดเจน ซึ่งควรประกอบด้วย
 - ตัวแทนภาคเอกชน
 - แกนนำที่แท้จริงของชุมชน (หมู่บ้าน) ซึ่งอาจจะเป็นผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำศาสนา ผู้นำกลุ่ม/องค์กรที่มีการจัดตั้ง หรือรวมตัวกันในหมู่บ้าน/ตำบล และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น
 - หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นตัวแทนกลุ่มบ้าน ชุมชน
 - ตัวแทนภาคราชการและองค์กรเอกชน ที่มีบทบาทหน้าที่หรือแผนงานโครงการที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย
 - ผู้ปกครองและบริหารท้องถิ่น อันได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีควรมุ่งเน้นบทบาทเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานของตนโดยวิธีการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย กิจกรรม และผลงานต่างๆ ของรัฐ เพื่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี และเพื่อเรียกร้องการสนับสนุนจากประชาชนอันจะเป็นการป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน ส่งผลให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความนิยม และการสนับสนุนจากประชาชนในการสร้างสรรค์ความสำเร็จแก่หน่วยงาน
3. กำหนดประเด็นปัญหาร่วมกับชุมชนทุกครั้ง โดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรเข้าร่วมเวทีร่วมกับภาคประชาชนได้ร่วมกันพิจารณาตามเหมาะสม และเป็นไปได้ของกิจกรรมทางเลือกที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหาของชุมชนที่สอดคล้องกับระเบียบข้อกำหนดทางราชการแนวคิดทางวิชาการ ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น และเป็นกิจกรรมที่มีโอกาสสูงที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน โดยมีความคุ้มค่าและกระจายประโยชน์ไปถึงคนส่วนใหญ่ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เรียนรู้สถานการณ์ที่เป็นจริงของชุมชนซึ่งสมบูรณ์ให้มากที่สุด อันเป็นการส่งเสริมให้ภาคประชาชนที่เข้าร่วมเวทีประชาคมได้ร่วมกันระดมและเสนอปัญหาความต้องการที่แท้จริงของคนส่วนใหญ่ในชุมชน ทั้งมูลเหตุที่มีของปัญหานั้นๆ ร่วมกันพิจารณากำหนดกิจกรรมทางเลือกที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวโดยสอดคล้องกับขีดความสามารถศักยภาพและทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิม

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับประเด็นศึกษาเพิ่มเติมต่องานวิจัยว่าด้วยเรื่องการเมืองภาคประชาชน
กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลไพศาล อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์

1. ควรศึกษารูปแบบ ยุทธวิธี การสร้างความเข้มแข็งและการสร้างเครือข่ายของกลุ่มเรารักไพศาลเพื่อ
เป็นแนวทางการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งให้กับพื้นที่อื่นๆ ซึ่งเกิดปัญหาคลายคลึงกัน
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่
เกิดขึ้น อันจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด
3. ในการวิจัยครั้งต่อไปซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประเด็นการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้า
พลังงานขยะในพื้นที่ตำบลไพศาล ควรศึกษากลุ่มผู้ประกอบการหรือบริษัทเอกชนร่วมด้วยเพื่อให้ได้
ข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กุศล พยัคฆ์ศักดิ์, การเมืองวัฒนธรรมของคนหนุ่มสาวในการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ กรณีศึกษากลุ่มผู้นำหนุ่มสาวของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ, (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, 2555), หน้า 149-152.
- เจมส์ แอล เครตัน. (2543). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจของชุมชน. (ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ผู้แปล) นนทบุรี: ศูนย์สันติวิธีเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, หน้า 2.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง (2547) รัฐศาสตร์ที่ยังมีลมหายใจ แนวคิดประชาธิปไตย การเมืองไทย และแผ่นดินแม่ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิราบ
- นันทวัฒน์ บรมานันท์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. (2544). การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 103-115.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2547). กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, หน้า 183.
- ประภาส ปินตบแต่่ง,กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม.(เชียงใหม่:มูลนิธิไฮน์ริต เบิลล์ สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2552) หน้า 132-134
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูตอำเภอลำลูกกาจังหวัดปทุมธานี. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2544). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, หน้า 23.
- ยุพิน ระพิพันธ์. (2544). ความรู้ ทักษะคิดและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนัส อำเภอพนัสสนิม จังหวัดชลบุรี. ปทุมธานี: วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2542). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย, หน้า 20.
- ยศ สันตสมบัติ. (2547). นิเวศวิทยาชาติพันธุ์ ทรัพยากรชีวภาพ และสิทธิชุมชน. เชียงใหม่ : วิทอินดีไซน์, หน้า 78
- รตา อนุตรังกูร. (2558). ยุทธวิธีขบวนการคัดค้านโครงการเขื่อนแม่วงก์ในช่วงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554-2557). วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณธิดา วงศ์เรื่อน, การเคลื่อนไหวทางสังคมของชุมชนฝ่ายภูษา: กรณีศึกษากลุ่มชาวบ้านช่างเค็ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่, (การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555), หน้า 76-79.

- วิเชิต ทวีกุล. (2548). การเมืองภาคประชาชน: การเคลื่อนไหวของชาวบ้านในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ พ.ศ. 2530-2547. เชียงใหม่ ; มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภรนต์ โจรนไพรวงศ์. (2542). สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2540-2541. กรุงเทพฯ : บริษัทอับรินทร์-พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, หน้า 256-358.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2554). วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วยสิทธิ อำนาจ และการจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, หน้า 56.

ออนไลน์

- การเมืองภาคประชาชน ใน ระบอบประชาธิปไตยไทย. (2552). ค้นเมื่อ 3 เมษายน 2560, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/salid/2009/09/23/entry-3>
- มูลนิธิบูรณนิเวศ. (2559). โรงไฟฟ้าขยะ: แก้ปัญหาเดิมด้วยการเพิ่มปัญหาใหม่. 6 มีนาคม 2560, <http://waymagazine.org/waste-energy-problems/>
- เย็นจิตร ถิ่นขาม. (2555). สิทธิชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2560 , จาก <https://www.gotoknow.org/posts/357825>
- สุวิดา ธรรมณีนวงศ์. (2554). การเคลื่อนไหวทางสังคม. ค้นเมื่อ 3 เมษายน 2560, จาก สุวิดา ธรรมณีนวงศ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, หน้า 11-12.
- โอฬาร อองพะ. (2557). บทบาทภาคประชาสังคม กับแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณี บทบาท ประชาสังคม ในโลกตะวันตก. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2560 , จาก http://www.recoftc.org/sites/default/files/uploaded_files/GetAttachment.aspx_.pdf
- Shinichi Shigetomi and Kumiko Makino, Protest and Social Movement in the Developing World, Institute of Developing Economic, JETRO, 2009 (31,44-46)

สัมภาษณ์

- เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี 1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์ประเทศไทย.
- เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี 2. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- ผู้นำชุมชน 1. ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- ผู้นำชุมชน 2. ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

- ผู้นำชุมชน 3. ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- ชาวบ้าน 1. ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- ชาวบ้าน 2. ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- ชาวบ้าน 3. ชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- ลูกบุญส่ง. แกนนำชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- นายวุฒิ. แกนนำชาวบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.
- ผอ.กฤษ. แกนนำกลุ่มเรารักไพศาลี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2560. นครสวรรค์, ประเทศไทย.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความหรือตัวเลขและใส่ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี () อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ

() ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว () ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
() พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง () เกษตรกรรม/ชาวสวน/ชาวไร่
() อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() ต่ำกว่า 5,000 บาท () 5,000 – 10,000 บาท () 10,001 บาทขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

() น้อยกว่า 3 ปี () 3-5 ปี () 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดคำตอบเป็นคะแนน 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ประเด็นคำถาม	ระดับความเข้าใจ				
	5	4	3	2	1
ข้อมูลทั่วไป					
1. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ					
2. ท่านรู้จักโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ					
3. ท่านทราบถึงประโยชน์และผลกระทบของโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ					
4. ท่านทราบถึงความสำคัญหรือความจำเป็นในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ					
5. โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะมีความสำคัญต่อชุมชนของท่าน					
6. โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท่าน					
การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
1. ท่านเข้าร่วมการทำประชาคมในการก่อสร้างโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่					
2. ท่านรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารว่าจะมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพิจารณาสาเหตุและวัตถุประสงค์ของการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางหรือพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือ คณะกรรมการชุมชน					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่					
ความต้องการของประชาชนในพื้นที่	ความต้องการของประชาชน				
	5	4	3	2	1
5. ท่านต้องการให้มีการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่					
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการสร้างโรงงานไฟฟ้า					

ประเด็นคำถาม	ระดับความเข้าใจ				
	5	4	3	2	1
พลังงานขยะในพื้นที่ฯ					
7. ท่านต้องการมีบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ					
8. ท่านต้องการให้ยกเลิกโครงการการสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่ฯ					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล อาจารย์ ดร.อรุณี กาสยานนท์
ชื่อ-นามสกุล Dr. Arunee Kasayanon
2. หมายเลขบัตรประชาชน 3659900362763
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อดีสะดวก
เลขที่ 156 หมู่ 5 ต.พลาญชุมพล อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 0-5526-7000 โทรสาร 0-5526-7058
E-mail : yingper@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จากสถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	สาขาการเมือง	2557
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สาขาการเมือง และการ ปกครอง	2546
รัฐศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สาขาการเมือง และการ ปกครอง	2542

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

- สาขาการเมืองและการปกครอง

7. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ปี (ระยะเวลา)	สถานะ	เรื่อง(แหล่งทุน)
2558	สำเร็จ	โครงการการปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.2558 (ผู้ช่วยนักวิจัย ให้กับ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
2559	สำเร็จ	โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พื้นที่ภาค 5 ปี พ.ศ.2559 (ผู้ช่วยนักวิจัย ให้กับ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม)
2560	กำลังดำเนินการ	โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หัวข้อ “การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์”

2560	กำลังดำเนินการ	โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พ.ศ.2560 เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตำบลนาชุม อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์. ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560
2560	กำลังดำเนินการ	โครงการถอดแบบความสำเร็จของชุมชนสู่บทเรียนการจัดการกองทุนขยะเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก: โรงเรียนบ้านปลายชุมพล ตำบลปลายชุมพล อำเภอมะนัง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ร่วมกับมูลนิธิมั่นพัฒนา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
2561	กำลังดำเนินการ	โครงการกระบวนการและเส้นทางการลบลอบค้ำมนุษย์ในแรงงานภาคการประมง ของประเทศไทย ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน (แบบปกติ) ประจำปี พ.ศ.2561

8. ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

2557

- 1) บทความวิจัยเรื่อง Understanding the Constitution of The Kingdom of Thailand B.I. 2007 ในการประชุม The 1 ASEAN Conference on Humanities and Social Science 28-30 May 2015, Laos

2558

- 2) บทความวิจัยเรื่อง “การประยุกต์กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา มหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก” ตีพิมพ์ลงในวารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

2559

- 3) บทความวิจัยเรื่อง “Research Promoting Guidelines for the College of Government, Rangsit University, Thailand.” Review of European Studies 8 (2): pp. 96-104.
- 4) บทความวิชาการเรื่อง “Understanding the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2007 of People in Phitsanulok, Thailand” College of Government , Rangsit University. RUS International Journal of College of Government, Volume 1 Number 1 (January – December 2014) pp. 1–8

2560

- 5) บทความวิจัยเรื่อง “เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเองของผู้ชายในจังหวัดหนึ่งบริเวณภาคเหนือตอนล่างของไทย” ของสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ วารสารการบริหารปกครอง ปี 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน พ.ศ.2560)

1. ชื่อ-นามสกุล อาจารย์ ชนิดาภา ชลอวงษ์
ชื่อ-นามสกุล Ms.Chanidapha Chalorwong
2. หมายเลขบัตรประชาชน 179900171257
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์พิเศษ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อดีสะดวก
เลขที่ 156 หมู่ 5 ต.พลาญชุมพล อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 0-5526-7000 โทรสาร 0-5526-7058
E-mail: giftzy_chani@hotmail.com
5. ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จากสถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สาขาการเมือง และการ ปกครอง	2557
รัฐศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	สาขา รัฐศาสตร์)	2554

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ
- สาขาการเมืองและการปกครอง
7. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ปี (ระยะเวลา)	สถานะ	เรื่อง(แหล่งทุน)
2557	สำเร็จ	- โครงการ Visiting Research Fellowship Program, Third World Studies Center, University of the Philippines, Manila, Philippines หัวข้อ “Professional Labor Migration of Filipino Teachers in Thailand” (นักวิจัย)
2559	สำเร็จ	โครงการ การทำวิจัยร่วมกันระหว่างศูนย์อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง กับนักวิชาการในมหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัยในประเทศ GMS-ASEAN หัวข้อ “ความสัมพันธ์ไทย-เวียดนามภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่: มุมมองของไทยและเวียดนาม” (Thailand - Vietnam Relations in the New Environment: Thailand and Vietnam Perspectives) (ผู้ช่วยนักวิจัย)
2560	สำเร็จ	โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนปี พ.ศ.2559 ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก สำนักงานกิจการยุติธรรม ประจำปี

		งบประมาณ พ.ศ. 2560 (ผู้ช่วยนักวิจัย)
2560	กำลังดำเนินการ	โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หัวข้อ “การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์” (ผู้ช่วยนักวิจัย)

8. ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

2557

- 1) บทความวิชาการเรื่อง Professional Labor Migration of Filipino Teachers in Thailand ในการประชุมวิชาการนานาชาติและเวทีวิจัยระดับนักศึกษาเพื่อพัฒนา GMS-ASEAN Network ในหัวข้อ GMS-ASEAN Community and Beyond (ตีพิมพ์และลิขสิทธิ์โดย ศูนย์อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง: Greater Mekong Subregion Studies Center คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

2558

- 2) หนังสือการเคลื่อนย้ายของแรงงานวิชาชีพครูฟิลิปปินส์ในอาเซียน (ตีพิมพ์และลิขสิทธิ์โดย ศูนย์อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง: Greater Mekong Subregion Studies Center คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
- 3) บทความวิชาการเรื่อง กระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงานครูฟิลิปปินส์ในประเทศไทย (ตีพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง)

2559

- 4) หนังสือเรื่อง กัมพูชา (ตีพิมพ์และลิขสิทธิ์โดย ศูนย์อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง: Greater Mekong Subregion Studies Center คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

1. ชื่อ-นามสกุล อาจารย์ วสันต์ ปวนปันวงศ์
ชื่อ-นามสกุล Mr. Wasan Pounpunwong
2. หมายเลขบัตรประชาชน 1529900380278
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์พิเศษ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อดีสะดวก
เลขที่ 156 หมู่ 5 ต.พลาญชุมพล อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 0-5526-7000 โทรสาร 0-5526-7058
E-mail: reddevil_small@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จากสถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สาขาการเมืองและการปกครอง	2557
รัฐศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์	2557
ศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ไทยศึกษา	2553

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

- สาขาการเมืองและการปกครอง

7. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ปี (ระยะเวลา)	สถานะ	เรื่อง(แหล่งทุน)
2560	สำเร็จ	โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนปี พ.ศ.2559 ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก สำนักงานกิจการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (ผู้ช่วยนักวิจัย)
2560	กำลังดำเนินการ	โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หัวข้อ“ การเมืองภาคประชาชน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมต่อโครงการโรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์” (ผู้ช่วยนักวิจัย)

8. ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

2560

- 1) บทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่ชนบทให้กลายเป็นเมือง กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนแจ่ม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (The development of rural into the urban A case study Doi Mon Cham, Mea Rim district, Chiang Mai province) วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2) นำเสนอบทความเรื่อง การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย: บทสรุปการปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (Thai Local Government: Conclusion of local government reform of National Council for Peace and Order (NCPO)) (Proceedings) by The 1st National Graduate Conference on Political Science and Public Administration (NGC-PSPA) 2017 ณ สำนักบริการวิชาการ (UNISERV) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2558

- 3) บทความวิชาการเรื่อง การแปลงเพศในบริบทของความหลากหลายทางเพศกับมุมมองที่เห็นต่างระหว่างวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ (The context of diversity in Transgender of the difference between Sciences and Social Sciences) ตีพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

2557

- 4) บทความวิชาการเรื่อง Social Change of Farmers in Contract Farming Agriculture under ACMECS in Myawaddy Province, Republic of the Union of Myanmar ในการประชุมวิชาการนานาชาติและเวทีวิจัยระดับนักศึกษาเพื่อพัฒนา GMS-ASEAN Network ในหัวข้อ GMS-ASEAN Community and Beyond (ตีพิมพ์และลิขสิทธิ์โดย ศูนย์อนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง: Greater Mekong Sub region Studies Center คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)